

Vlaanderen
verbeelding werkt

Beleidsnota 2024-2029

Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid

ingediend door Hilde Crevits,

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van

Binnenland, Steden- en Plattelandsbeleid, Samenleven, Integratie en Inburgering,

Bestuurszaken, Sociale Economie en Zeevisserij

ingediend op **129** (2024-2025) – Nr. 1
15 november 2024 (2024-2025)

Beleidsnota

ingediend door Hilde Crevits,
viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Binnenland, Steden- en Plattelandsbeleid, Samenleven,
Integratie en Inburgering, Bestuurszaken, Sociale Economie en Zeevisserij

Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid 2024-2029

I. INHOUDSTAFEL

I.	Inhoudstafel	2
II.	Inleiding door de minister	4
III.	Managementsamenvatting	6
IV.	Omgevingsanalyse.....	8
V.	Transversale, horizontale en overkoepelende strategische doelstellingen ...	10
VI.	Beleidsveld: Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid.....	11
1.	ISE BINNENLAND	11
1.0.	PRESTATIE-INDICATOREN	11
1.1.	SD 1: WE VERSTERKEN DE LOKALE DEMOCRATIE	11
	OD 1.1: We evalueren de kiesregelgeving (in brede zin)	12
	OD 1.2: We zorgen voor een vlotte organisatie van de (digitale) lokale verkiezingen 2030.....	12
	OD 1.3: We versterken de gemeenteraad.....	13
	OD 1.4: We responsabiliseren de besturen door de rol van het administratief toezicht af te bakenen en tegelijk hen te ondersteunen.....	14
	OD 1.5: We versterken de integriteit en de deontologie	15
	OD 1.6: We houden de interpretatie van de omzendbrieven Peeters en Martens aan.....	15
1.2.	SD 2: WE VERSTERKEN DE LOKALE BESTUURSKRACHT	16
	OD 2.1 We financieren lokale besturen op een duurzame wijze	16
	OD 2.2 We ondersteunen lokale besturen door de verkokering stevig aan te pakken en de principes en filosofie van de planlasten te herwaarderen	17
	OD 2.3 We maken werk van een versnelde digitalisering van de overheidsdienstverlening.....	21
	OD 2.4 We maken werk van een gestroomlijnde en transparante samenwerking tussen bestuursniveaus en lokale besturen onderling	24
	OD 2.5 We blijven lokale besturen ondersteunen om te werken aan schaalvergroting via vrijwillige fusies.....	25
	OD 2.6 HR en sociale relaties	26
	OD 2.7 We versterken de leefbaarheid van het platteland : We laten het Vlaamse platteland en zijn gemeenschappen bloeien door een geïntegreerd plattelandsbeleid uit te bouwen	26
1.3.	SD 3: WE BOUWEN VERDER AAN DE MODERNISERING VAN DE RELATIE TUSSEN RELIGIE EN STAAT EN DE REGELGEVING ROND BEGRAAFPLAATSEN EN LIJKBEZORGING.....	27
	OD 3.1: We zetten de dialoog via de Vlaams Interlevensbeschouwelijke Dialoog (VILD) voort.....	27
	OD 3.2: We informeren en houden toezicht op lokale geloofsgemeenschappen	27
	OD 3.3: We moderniseren het Eredienstendecreet en evalueren het Erkenningsdecreet	28
	OD 3.4: We blijven inzetten op her- en nevenbestemming van erediensgebouwen	29
	OD 3.5: We zetten verder in op de modernisering van de regelgeving rond begraafplaatsen en lijkbezorging.....	29

2.	ISE STEDENBELEID	30
2.1.	SD 4: WE VERSTERKEN DE LEEFBAARHEID VAN STEDEN	30
	OD 4.1 Met het Vlaams stedenbeleid versterken we de labo-functie van steden en pakken we grootstedelijke uitdagingen aan	30
3.	ISE AUDIT LOKALE BESTUREN.....	32
3.1.	SD5. AUDITSTRATEGIE EN HEFBOOMWERKING.....	32
	OD 5.1 Risicogedreven reguliere audits.....	32
	OD 5.2 Een incidentgedreven aanpak van onregelmatigheden.....	33
	OD 5.3 Samenwerken en kennis delen.....	33
VII.	Lijst met afkortingen	35
VIII.	Regelgevingsagenda	36
1.	Nieuwe en belangrijke wijzigingen van Vlaamse decreten ter uitvoering van het Vlaams regeerakkoord	36
2.	Decreetevaluaties ter uitvoering van het Vlaams regeerakkoord	36
IX.	Metadatafiche indicator.....	38
1.	De verhouding tussen algemene en specifieke financiering	38

II. INLEIDING DOOR DE MINISTER

Sterke lokale besturen voor een welvarend Vlaanderen.

Het lokale bestuursniveau is vandaag meer dan ooit het uithangbord van de overheid. Want steeds vaker kijkt men naar onze lokale besturen om het voortouw te nemen bij complexe maatschappelijke uitdagingen. Zij zijn onze vinger aan de pols van de samenleving en stellen dag na dag alles in het werk om de levenskwaliteit van hun inwoners te verhogen. Zij zijn als het ware onze eerstelijns-overheid.

Slagkrachtige lokale besturen zijn cruciaal om oplossingen te bieden voor de maatschappelijke uitdagingen van vandaag en morgen. We willen die slagkracht verhogen via verschillende sporen. Zo zorgen we eerst en vooral voor een duurzame financiering door de jaarlijkse groeivoet van 3.5% van het gemeentefonds te bestendigen, maar ook via het openruimtefonds dat extra impulsen krijgt. Voor een aantal gemeenten die kampen met een grootstedelijke problematiek zonder de financiering van een centrumstad te kunnen genieten, voorzie ik een bijkomende financiële impuls. Financiële stromen vanuit projectfinanciering houden we tegen het licht en we verminderen de planlast.

Sterke lokale besturen vragen ook om een sterke, ondersteunende Vlaamse overheid. Daartoe moeten we de verkokering van de Vlaamse Overheid doorbreken en de lokale besturen via een meer geïntegreerde en overheidsbrede manier aanspreken en ondersteunen. Ook een versnelde digitalisering van de overheid kan op dit punt het verschil maken.

Vanuit de vaste overtuiging dat samenwerking tussen lokale besturen onderling en over bestuurslagen heen steeds noodzakelijk zal blijven, zullen we alle tussenstructuren evalueren teneinde een optimale architectuur uit te bouwen van het bestuurlijk netwerk. Tot slot blijf ik gemeenten die er zelf van overtuigd zijn dat ze hun bestuurskracht kunnen versterken via een vrijwillige fusie, daarbij ondersteunen.

Sterke lokale besturen kunnen evenwel niet zonder een sterke lokale democratie en ook daar willen we vanuit Vlaanderen het voortouw nemen. De vorige legislatuur werden de regels op het vlak van het verkiezingsproces en de meerderheidsvorming vernieuwd. We willen dit grondig evalueren. Daarnaast willen we het statuut van provinciale en lokale mandatarissen onder de loep nemen en de rol van de gemeenteraad versterken.

De keerzijde van veel vertrouwen geven aan de lokale besturen, is ook de verantwoordelijkheid die daarmee gepaard gaat. Daarom zal ik ook integriteit en deontologie van lokale besturen boven op de agenda zetten. Zo zal ik stimulerende acties ondernemen die integriteitsbevorderend werken, zal ik de input van forensische bevindingen zoveel als mogelijk verwerken in beleidsinitiatieven en zal ik niet aarzelen op te treden binnen mijn bevoegdheden indien noodzakelijk.

Ik wil vanuit mijn bevoegdheden ook inzetten op enerzijds een transversale plattelandsstrategie en anderzijds een sterk, geïntegreerd stedenbeleid met focus op stadsvernieuwing. Beide elementen zijn noodzakelijk om de vele maatschappelijke uitdagingen waar onze lokale besturen mee kampen efficiënt aan te pakken.

Tot slot bouwen we ook verder aan de modernisering van de relatie tussen religie en staat in Vlaanderen in nauw overleg met de vertegenwoordigers van erkende erediensten en de financierende overheden. Ik zorg voor ondersteuning van onze gemeente- en kerkbesturen in functie van de her- en nevenbestemming van parochiekerken, zonder het vetorecht te herzien. Ik zie erop toe dat de lokale

geloofsgemeenschappen de erkenningsverplichtingen die op hen rusten worden nageleefd.

Het is voor mij bij dit alles van groot belang dat beleid daarbij steeds in dialoog en binnen goede sociale relaties tot stand komt. Werkgeversorganisaties en werknemersorganisaties beschikken namelijk over de nodige terreinkennis en expertise om het beleid te voeden. Ik zal er dan ook op toezien dat de sociale dialoog hersteld en gerespecteerd wordt.

Op die manier wil ik er als bevoegd minister voor zorgen dat elke gemeente een krachtige en moderne administratie heeft met voldoende en goed opgeleid personeel en voldoende slagkracht om haar uitdagende taak anno 2024 efficiënt aan te gaan.

Hilde Crevits,

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenland, Steden- en Plattelandsbeleid, Samenleven, Integratie en Inburgering, Bestuurszaken, Sociale Economie en Zeevisserij

III. MANAGEMENTSAMENVATTING

Het lokale bestuursniveau vormt het basisniveau van de overheid. Lokale besturen spelen een cruciale rol in het bevorderen van de levenskwaliteit van hun inwoners. Ze zijn niet alleen verantwoordelijk voor de uitvoering van (Vlaamse en federale) beleidsmaatregelen, maar worden terecht steeds meer gezien als eerstelijnsverantwoordelijkheid die snel kan inspelen op lokale noden en uitdagingen. De afgelopen jaren hebben lokale besturen vaak het voortouw genomen bij complexe maatschappelijke uitdagingen, bijvoorbeeld bij de aanpak van de coronacrisis.

In een wereld die voortdurend verandert, is het van belang dat onze bestuurlijke organisatie meegroeit met de uitdagingen van vandaag en morgen. Daarom evolueren we naar een bestuursmodel dat is opgebouwd rond twee sterke pijlers: enerzijds sterke en autonome lokale besturen, en anderzijds een ondersteunende Vlaamse overheid.

Een eerste belangrijke pijler in deze strategie is het **versterken van de lokale democratie** (SD 1). We streven ernaar om de democratische structuren te **versterken**. Daarom evalueren we de kiesregelgeving en organieke regelgeving. We onderzoeken daarbij hoe we de democratische legitimiteit en de betrokkenheid van burgers bij het lokaal bestuur kunnen vergroten. De regelingen over de volmachten, de coalitievorming, installatie en opvolging van de organen van de lokale besturen krijgen daarbij bijzondere aandacht. De resultaten van de evaluatie leg ik voor aan het parlement en neem ik mee in gebeurlijke regelgevende initiatieven ter voorbereiding van de volgende lokale verkiezingen in 2030.

Een ander speerpunt is het versterken van de gemeenteraad. Dit orgaan speelt een cruciale rol in de lokale democratie en moet optimaal functioneren om hun beleidsbepalende en controlerende taken goed te kunnen vervullen. We zorgen voor transparante, moderne regels die recht doen aan hun verantwoordelijkheden en bijdragen aan een positief imago van de lokale politiek.

Ik neem daarom initiatieven die het belang van weloverwogen delegatie van bevoegdheid en invulling van het begrip 'dagelijks bestuur' en een doorleefde deontologie onderstrepen en stimuleren.

Ook de BBC wend ik aan om de dialoog tussen het uitvoerend orgaan en de raad te versterken. De verdere uitbouw van een sterk imago van de lokale en provinciale besturen en een gerichte vorming van hun mandatarissen combineer ik met een verdere afbouw van het goedkeuringstoezicht.

Waar nuttig pas ik de regelgeving voor de provinciebesturen parallel aan.

Een tweede pijler is het **versterken** van de **bestuurskracht** (SD 2) van lokale besturen. In dat verband neem ik initiatieven om de sociale cohesie en de bestuurskracht van de landelijkere gebieden te versterken. Ook heb ik aandacht voor gebieden die onderhevig zijn aan grootstedelijke effecten.

Mijn administratie zal haar ondersteunende rol ten aanzien van de lokale besturen verder versterken. De focus ligt daarbij op beleidsondersteunende monitoring, ondersteuning bij de toepassing van de regels over de rechtspositie van de lokale besturen en de implementatie van BBC 3.0. . Daarnaast is het mijn ambitie om met mijn collega-ministers zorgen voor een meer geïntegreerd ondersteuningsaanbod. Zo doorbreken we de verkokering binnen de Vlaamse overheid.

In samenwerking met de minister-president maak ik werk van een versnelde digitalisering van de overheidsdienstverlening van en voor de lokale besturen. Daarbij verlies ik het belang van fysieke dienstverlening niet uit het oog door altijd de mogelijkheid te voorzien om gebruik te maken van een persoonlijke dienstverlening via rechtstreeks contact met overheidsmedewerkers.

Om te komen tot een eenvoudig en transparant bestuurslandschap dat gedeeld en geïntegreerd beleid realiseert, rationaliseer ik het aantal tussenstructuren en breng ik transparantie in het geheel van verzelfstandigings- en samenwerkingsvormen. In het verlengde van die doelstelling bepleit ik initiatieven bij de federale overheid die kunnen leiden tot de juridische integratie van gemeenten en OCMW's, zorg ik voor een aangepaste stimulans voor vrijwillige fusie van gemeenten en ondersteun ik gebiedsgerichte samenwerking tussen Vlaanderen en de lokale besturen.

In een diverse samenleving is een duurzame **relatie** tussen **religie** en **staat** van groot belang (SD 3). We blijven werken aan een moderne invulling van deze relatie op basis van dialoog en samenwerking met respect voor de godsdienstvrijheid. Daarnaast bouwen we verder aan de modernisering van de relatie tussen religie en staat in Vlaanderen door de financiële verhouding tussen de lokale geloofsgemeenschappen en de lokale besturen onder de loep te nemen. De Vlaams Interlevensbeschouwelijke Dialoog (VILD) speelt als overleg- en adviesplatform hierin een belangrijke rol. Via dit platform blijven we inzetten op wederzijds begrip en dialoog tussen de levensbeschouwingen en het beleid.

Vlaanderen kent zowel **stedelijke** (SD 4) als meer **landelijke** gebieden (OD 2.7), beide hebben hun eigen unieke uitdagingen. Het platteland is een onlosmakelijk onderdeel van Vlaanderen. We versterken de bestuurskracht en sociale cohesie van de landelijke gebieden. Tegelijkertijd is er bijzondere aandacht voor gebieden die onderhevig zijn aan grootstedelijke effecten. Verstedelijkte gebieden worden vaak geconfronteerd met uitdagingen die vragen om een specifieke aanpak. Een geactualiseerd planlastendecreet wend ik aan om een meer gestroomlijnde specifieke financiering van de besturen te bekomen.

IV. OMGEVINGSANALYSE

Het lokale bestuursniveau staat het dichtst bij de burger. Gemiddeld heeft 29% van de inwoners veel vertrouwen in het lokaal bestuur. Jammer genoeg kent dit vertrouwen de laatste jaren een achteruitgang. Zo is het vertrouwen in het lokaal bestuur 5 procentpunten kleiner dan drie jaar geleden en 6 procentpunten kleiner dan zes jaar geleden. Vertrouwen is evenwel een basisvoorwaarde voor politieke participatie en verbinding tussen mensen.

De maatschappelijke uitdagingen zijn steeds meer complex en onderling verbonden en vergen een geïntegreerde, interbestuurlijke beleidsaanpak op langere termijn. Het bredere lokale niveau, waarvan de gemeente de draaischijf is, speelt daarbij een zeer belangrijke rol. Een bestuurskrachtig lokaal niveau is cruciaal om deze uitdagingen het hoofd te bieden. De versterking van de lokale democratie en dienstverlening zijn daarbij aandachtspunten.

De Vlaamse lokale besturen (OCMW en gemeentebestuur) zijn financieel gezond. Dit blijkt uit de autofinancieringsmarge die 11,51% bedroeg ten opzichte van de exploitatie-ontvangsten in de jaarrekeningen 2023. Zelfs als we rekening houden met het eenmalige gunstig effect van de wijziging in de doorstorting van de aanvullende persoonsbelasting, staat de autofinancieringsmarge daarmee op een historisch hoog peil. Toch zijn er een aantal financiële uitdagingen waarmee we aan de slag moeten om bestuurskrachtige lokale besturen te verzekeren.

Het gemeentefonds bedroeg in 2024 3,175 miljard euro. De andere algemene financieringsstromen voor de lokale besturen waren in 2024 samen goed voor een financiering van bijna 4,6 miljard euro. . Daarbij wordt in vraag gesteld of de huidige verdeling voldoende rekening houdt met enerzijds de uitdagingen waar plattelandsgemeenten voor staan en anderzijds met de grootstedelijke uitdagingen bij gemeenten die geen centrumstad zijn. Daarnaast staan de vele specifieke werkingssubsidies ter discussie, niet het minst omdat ze 'planoverlast' genereren. In 2023 ontvingen de gemeenten en de OCMW's 2,725 miljard euro aan specifieke werkingssubsidies.

De inkomsten staan tegenover de uitgaven van lokale besturen die bijkomende druk ondervinden. Pensioenen van de voormalige en huidige statutaire medewerkers van lokale besturen vormen een belangrijke financiële uitdaging op korte en lange termijn. De Vlaamse overheid heeft de voorbije jaren belangrijke inspanningen gedaan om de pensioenfactuur van de lokale besturen te milderen. Die factuur zal de komende jaren zowel voor de lokale besturen als voor de Vlaamse overheid verder oplopen. Ook de investeringsnoden van de Vlaamse gemeenten vormen een belangrijke uitdaging. Gemeenten moeten budgettair gezond en bestuurskrachtig genoeg zijn om aan deze uitdagingen het hoofd te bieden. De investeringsnoden zorgen zo voor een bijkomende opwaartse druk voor de uitgavenposten van de lokale besturen.

Ook het bestuurlijk landschap zorgt voor de nodige uitdagingen. De afgelopen decennia is onze bestuurlijke organisatie ingrijpend gewijzigd. Het Europese en regionale bestuursniveau krijgen steeds meer bevoegdheden. Het provinciale niveau heeft bewezen een robuust bestuursniveau te zijn met opmerkelijke resultaten inzake bijvoorbeeld fietsinfrastructuur en het beheer van de onbevaarbare waterlopen. De lokale besturen hebben veel autonomie, maar toch heeft de Vlaamse overheid nog altijd een grote impact op het lokale niveau. Een betere en meer geïntegreerde samenwerking tussen het lokale beleidsniveau en een minder verkokerd Vlaams beleidsniveau is essentieel om het binnenlands bestuur in Vlaanderen te verbeteren.

De dienstverlening van de lokale besturen omvat zowel fysieke als digitale kanalen, met elk hun specifieke voordelen. Digitale kanalen bieden efficiëntiewinsten en vergroten de toegankelijkheid, terwijl fysieke aanwezigheid essentieel blijft voor inclusie en bereikbaarheid. Hoe kunnen lokale besturen omgaan met de groeiende complexiteit van digitalisering? Zo bepaalt het (Europese) wettelijke kader mee de gebruiksvriendelijkheid van de digitale dienstverlening van lokale besturen en is databeveiliging voor iedereen een uitdaging.

De 'war for talent' woedt hevig bij de lokale besturen. Besturen hebben het steeds moeilijker om te concurreren met de private sector. Nochtans zijn de lokale besturen ook een belangrijke werkgever. In 2023 werkten er 105.889 voltijdse equivalenten bij de Vlaamse lokale besturen (intergemeentelijke samenwerkingsverbanden inbegrepen). Een sterk en bestuurskrachtig personeelsbeleid op basis van het bestaand kader is nodig om mee te concurreren op de markt en het juiste talent aan te trekken en te behouden.

Het Vlaams steden- en plattelandsbeleid is nauw verbonden, waarbij elk zijn specifieke aandachtspunten en uitdagingen kent.

Steden en dorpskernen vormen knooppunten waar functies zoals wonen, werken, mobiliteit en cultuur samenkomen, wat leidt tot economische en maatschappelijke voordelen, maar ook tot uitdagingen zoals ruimtelijke druk en diversiteit. Tijdens de komende legislatuur wil ik mijn hefboomen binnen het stedenbeleid blijven aanwenden om in te spelen op de nieuwe en complexe uitdagingen die zich voordoen binnen het stedelijk weefsel. Steden vormen immers een belangrijke motor voor de Vlaamse welvaart, onder andere door hun innovatieve oplossingen, die bovendien ook betekenisvol kunnen zijn voor de omliggende gebieden.

Het plattelandsbeleid, anderzijds, richt zich op het versterken van de leefbaarheid en toegankelijkheid van landelijke gemeenschappen. Een geïntegreerde plattelandsstrategie probeert uitdagingen zoals kansarmoede, bereikbaarheidsproblemen en een afnemende sociale cohesie op te lossen. Dit beleid werkt aan het behoud van open ruimte, strategische voedselvoorziening en de versterking van lokale bestuurskracht. De mate waarin plattelandsgemeenten deze functies kunnen opnemen, kan betekenisvol zijn voor de druk op het stedelijk weefsel.

V. TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

Er werden nog geen transversale, horizontale of overkoepelende strategische doelstellingen geformuleerd door de Vlaamse Regering.

VI. BELEIDSVELD: BINNENLANDS BESTUUR EN STEDENBELEID

1. ISE BINNENLAND

1.0. PRESTATIE-INDICATOREN

Voor dit inhoudelijk structurelement wordt de volgende prestatie-indicator gekozen:

1. De verhouding tussen algemene en specifieke financiering

Benaming	De gemeentelijke ontvangsten uit de algemene financiering tegenover die uit de specifieke financiering.
Definitie	Dit percentage geeft de verhouding weer tussen de werkingssubsidies die de Vlaamse gemeenten en hun OCMW van andere overheidsniveaus ontvangen als algemene financiering en de werkingssubsidies die ze ontvangen om er specifieke uitgaven mee te financieren. Het resultaat wordt bekomen door de algemene werkingssubsidies van de gemeenten en hun OCMW voor een bepaald boekjaar te delen door de ontvangsten specifieke werkingssubsidies voor hetzelfde boekjaar.
Laatst gekende waarde	De ontvangsten uit algemene werkingssubsidies van de Vlaamse gemeenten en OCMW's voor het boekjaar 2023 bedragen 4.336.091 Keuro. De ontvangsten uit specifieke werkingssubsidies van gemeenten en OCMW's voor 2023 bedragen 2.724.592 Keuro. De verhouding tussen beide bedraagt 159,15% (absolute cijfers afgerond op het duizendtal en volgens de rekeningen 2023 die beschikbaar waren op 11 oktober 2024).
Streefwaarde	Een verhouding boven 175%.
Beleidsmatige relevantie	Hoe hoger de verhouding tussen beide, hoe sterker de lokale autonomie. Algemene financiering is immers voorwaardenvrij waardoor lokale besturen volledig vrij zijn deze financiering te gebruiken en niet gebonden zijn aan enige voorwaarden, doelstellingen of rapporteringen. Deze indicator kadert in OD 2.2. We financieren de lokale besturen op een duurzame wijze.
Budgettaire relevantie	De algemene en de specifieke financiering van de lokale besturen vormt een belangrijke uitgavenpost in de Vlaamse begroting. Dit bedrag maakt veruit het leeuwendeel uit van het budget van ABB.

1.1. SD 1: WE VERSTERKEN DE LOKALE DEMOCRATIE

Het lokale bestuursniveau vormt het uithangbord van de overheid. Als politiek basisniveau stellen de lokale besturen dag na dag alles in het werk om de levenskwaliteit van hun inwoners te verhogen en zijn ze het eerste aanspreekpunt voor uiteenlopende maatschappelijke uitdagingen. Steeds meer wordt als eerstelijnsverantwoordelijkheid gekeken naar onze lokale besturen om het voortouw te nemen bij complexe maatschappelijke uitdagingen. We willen dat elke gemeente een krachtige en moderne administratie heeft met voldoende en goed opgeleid personeel dat nog beter werkt voor zijn inwoners. Zo geven we onze burgers de dienstverlening die ze anno 2024 mogen verwachten.

OD 1.1: We evalueren de kiesregelgeving (in brede zin)

Tijdens de vorige bestuursperiode werden zowel de regels die betrekking hebben op het verkiezingsproces als de organieke regels die betrekking hebben op de meerderheidsvorming en de installatie van de organen gewijzigd. Ik zal die wijzigingen grondig evalueren en, waar wenselijk, bijsturen.

Daarom bereid ik twee evaluatierapporten voor. Een eerste betreft een evaluatie van het verloop van de lokale en provinciale verkiezingen van 13 oktober 2024, zowel op juridisch vlak als op vlak van de praktische organisatie en communicatie. Het hele proces wordt tegen het licht gehouden zonder voorafnames. In een tweede rapport evalueer ik de nieuwe, organieke regels met betrekking tot de coalitievorming, de aanduiding van de burgemeester en de vervroegde installatie van de raden.

Op basis van deze evaluatierapporten overleg ik met de belanghebbenden en lanceer ik de nodige beleidsinitiatieven die bijdragen tot een vlot verloop van de lokale verkiezingen en de installatie van de organen na de verkiezingen van 13 oktober 2030.

OD 1.2: We zorgen voor een vlotte organisatie van de (digitale) lokale verkiezingen 2030

De verschillende overheden die verkiezingen organiseren, werken interfederaal samen zodat gemeenten voor elke verkiezing dezelfde digitale stemapparatuur kunnen gebruiken. De huidige digitale stemapparatuur is sinds 2012 in gebruik en is het resultaat van een gezamenlijke overheidsopdracht die afloopt eind 2027. Ik onderzoek of de huidige stemcomputers nog langer inzetbaar zijn.

Indien dat niet het geval is, zal ik, ter voorbereiding van de Vlaamse verkiezingen van 2029 en de lokale en provinciale verkiezingen van 2030, een grondige behoefteanalyse en onderbouwde kostenraming maken om te komen tot een nieuwe gezamenlijke overheidsopdracht en interfederale samenwerking voor een nieuw of verbeterd concept van digitaal stemmen. Voor wat betreft de kostenraming streef ik naar een verdeling van de financiering over de organiserende overheden van de verkiezingen.

Daarmee samenhangend zal ik een bijkomende behoefteanalyse en kostenraming voorbereiden met betrekking tot de verkiezingssoftware, die onder meer zorgt voor de ingave en controle van de kandidatenlijsten, de correcte verwerking van stemmen en de berekening van de zetelverdeling. De verkiezingsregelgevingen groeien stelselmatig uit elkaar. Dat doet de complexiteit en coördinatiekosten toenemen voor de aansturing van leveranciers, die hun producten en diensten parallel moeten ontwikkelen voor verschillende verkiezingsregelgevingen en volgens verschillende verwachtingen. Ik zal daarom bij de lokale verkiezingen van 2030 de mogelijkheid verkennen om de ontwikkeling van de software voor het kandidatenbeheer, contactenbeheer en resultatenbeheer zelf in handen te nemen, als mogelijk alternatief op een keuze voor een krachtenbundeling met de andere organiserende overheden. Aangezien deze keuze voor een betere risicobeheersing wellicht meer zal kosten dan wanneer deze software interfederaal ontwikkeld en bekostigd wordt, zal ik de kostprijs van beide alternatieven in kaart brengen.

De resultaten van deze behoefteanalyses en kostenramingen m.b.t. enerzijds het digitaal stemmen en anderzijds de verkiezingssoftware zal ik voorleggen aan de regering zodat zij een geïnformeerde beslissing kan nemen.

Vlaanderen heeft nog altijd geen zeggenschap over een aantal fundamentele spelregels die essentieel zijn voor de Vlaamse democratie en haar bestuurlijke landschap. Ik onderneem, in samenwerking met de minister-president de nodige

acties om ervoor te zorgen dat Vlaanderen volledig autonoom invulling kan geven aan de eigen democratie en de organisatie ervan. We pleiten daarbij voor de invoering van niet-gelijktijdige verkiezingen voor het Vlaams Parlement en de Kamer van volksvertegenwoordigers. Met aparte verkiezingen zorgen we voor een scherper beeld van de verschillende bestuursniveaus en maken we duidelijker aan de kiezer wat de inzet van de verkiezingen is.

Ik zal dat doen door in eerste instantie de kennis en ervaring die ABB heeft opgedaan bij het organiseren van de lokale en provinciale verkiezingen in te zetten om deze vraag aan de federale overheid te onderbouwen. Indien deze hervorming gerealiseerd wordt, zal ik diezelfde kennis en ervaring inzetten voor de organisatie van de Vlaamse verkiezingen.

OD 1.3: We versterken de gemeenteraad

1.3.1. Verhouding raad - college

Ik heb de ambitie om de rol van de gemeenteraad in de lokale beleidsvoering verder te versterken. Hiertoe onderzoek ik in eerste instantie hoe ik een te ruime delegatie van bevoegdheden aan het college van burgemeester en schepenen kan beperken. Daarbij kijk ik onder andere naar de invulling van het begrip 'dagelijks bestuur'.

1.3.2. Controle op samenwerkingsverbanden

Ik wil de controle van de gemeenteraad op de samenwerkingsverbanden verbeteren. De adviesplicht bij oprichtingen en statutenwijzigingen biedt raadsleden een handvat om meer controle uit te oefenen (zie OD 1.4).

Ik onderzoek hoe ik de betrokkenheid van de deelnemende gemeenten in samenwerkingsverbanden kan versterken in het algemeen, en ten aanzien van die samenwerkingsverbanden met meer dan 15 deelnemers in het bijzonder.

1.3.3. Statuut lokale en provinciale mandatarissen

Het statuut van de lokale en provinciale mandataris, en specifiek dat van gemeente- en provincieraadslid, is aan een opfrissing toe. Veel mandatarissen hebben weinig tijd en weinig inhoudelijke en administratieve ondersteuning om hun mandaat behoorlijk uit te oefenen of merken een gebrek aan impact.

Daarom organiseer ik een onderzoek over de hervorming van het statuut van de lokale en provinciale mandataris, met inbegrip van de raadsvoorzitters. We verminderen het aantal lokale mandaten. We hebben oog voor het evenwicht tussen het aantal schepenen en het aantal gemeenteraadsleden. Ik vraag de lokale besturen de vrijgekomen middelen te investeren in ondersteuning voor de mandatarissen. Daarnaast bekijk ik de mogelijkheden voor de gelijkschakeling van de regels rond politiek verlof voor werknemers van publieke en semipublieke instellingen, onderzoek ik de vergoeding van prestaties en zet ik in elk geval verder in op een gerichte vorming voor raadsleden. Daarnaast zet ik uitgebreid in op het verhogen van de leesbaarheid en transparantie van de lokale financiën en de mogelijkheden voor gemeenteraadsleden om met de data aan de slag te gaan (zie 1.3.4).

Voorts zal ik lokale besturen sensibiliseren om zelf de gemeenteraadsleden te omringen met goede ondersteuning via bijvoorbeeld bijkomende opleidingen (en opleidingsbudget).

Mijn administratie zal een coördinerende rol opnemen in het herzieningsproces van het statuut van de lokale en provinciale mandataris. Ik organiseer ook overleg waarin ik samen met de federaal bevoegde instanties en met de belanghebbenden naga hoe we de verschillende Vlaamse en federale aspecten van het statuut van de lokale en provinciale mandataris beter op elkaar kunnen afstemmen.

1.3.4. Transparante en duurzame lokale financiën

De besprekingen van de BBC-beleidsrapporten (meerjarenplan, de jaarlijkse aanpassing van het meerjarenplan en de jaarrekening) op de gemeenteraad en op de provincieraad zijn belangrijke momenten in het lokaal democratisch debat. De beleidsrapporten geven een overzicht van het geplande of het gevoerde beleid en de financiën.

Ik zal het belang van de BBC-beleidsrapporten voor het democratisch debat verder ondersteunen door:

- meer opleidingskansen voor de raadsleden (zie 1.3.5);
- een kwalitatieve invulling van het algemeen toezicht op de meerjarenplannen en het goedkeuringstoezicht op de jaarrekeningen, zodat hun kwaliteit verder verhoogt. Daarbij zoek ik naar manieren om de dialoog tussen het uitvoerende orgaan en de raad te versterken. Ik informeer de lokale besturen op een correcte manier over de vaststellingen;
- een mogelijke uitbreiding van het toepassingsgebied van BBC. De regels over BBC en de digitale rapportering van de financiële gegevens zijn momenteel niet van toepassing op o.a. de politie- en hulpverleningszones. Ik onderzoek, samen met de federale collega's, de mogelijkheden om het toepassingsgebied van BBC uit te breiden of om de integratie in kader van de consolidatie van financiële gegevens van de politie- en hulpverleningszones en eventuele andere actoren te verbeteren.

Om de BBC-data van de lokale besturen toegankelijk en bruikbaar te maken voor gemeenteraadsleden, optimaliseer ik de datatoepassingen die we gebruiken. Ik moderniseer de BBC-analysetoepassing en de toepassing om een financieel profiel van een lokaal bestuur te maken. Ik stel die datasets en toepassingen ter beschikking van alle belanghebbenden, zodat ze er zelf mee aan de slag kunnen. Die informatie vul ik aan met periodieke en thematische financiële overzichten, studies en analyses van ABB.

1.3.5. Vorming

Ik zet verder in op een gerichte vorming voor raadsleden. Samen met een aantal partners werken we een aanbod uit voor een kwalitatieve en toegankelijke vorming voor de raadsleden. Die opleiding moet ervoor zorgen dat de raadsleden de lokale beleidsrapporten beter kunnen interpreteren en gebruiken. We zorgen ook voor extra duiding over het takenpakket en de verantwoordelijkheden van de lokale en provinciale mandataris.

OD 1.4: We responsabiliseren de besturen door de rol van het administratief toezicht af te bakenen en tegelijk hen te ondersteunen

Een lokaal bestuur moet gemakkelijk aanspreekbaar zijn voor inwoners met klachten. Ik kan deze klachten -samen met de gouverneurs- enkel behandelen binnen het kader van het algemeen bestuurlijk toezicht. Eventuele maatregelen zijn beperkt door deze vorm van toezicht, zoals bijvoorbeeld de hieraan verbonden vervaltermijnen.

Naast dit algemeen bestuurlijk toezicht bestaat diverse regelgeving om een klacht in te dienen tegen een lokale beslissing. De Vlaamse administraties behandelen die klachten, en naargelang het geval worden er verschillende instanties bij betrokken. Dit kan gaan van een georganiseerd beroep, over een klokkenluidersmelding bij Audit Vlaanderen, tot een specifiek bestuurlijk toezicht. Zowel de scope als de mogelijke maatregelen zijn uiteenlopend.

Door dit complexe landschap is het voor burgers niet altijd duidelijk waar en wanneer ze bij de Vlaamse overheid terecht kunnen met klachten over hun lokaal bestuur. Meer dan eens krijgen zij de melding dat de instantie niet bevoegd is om de klacht te behandelen. Ik onderzoek de verschillende Vlaamse instrumenten van toezicht op lokale besturen en klachtenbehandeling. Ik bekijk, samen met de bevoegde collega's, de mogelijkheden om binnen de Vlaamse overheid de klachtenbehandeling over lokale beslissingen efficiënter te maken.

Daarnaast is het zo dat het goedkeuringstoezicht op de oprichting en statutenwijziging van samenwerkingsverbanden tijdens de vorige regeerperiode verder is afgebouwd. Samenwerkingsverbanden moeten voortaan een advies inwinnen voorafgaand aan hun oprichting of statutenwijziging. Deze lichtere vorm van toezicht responsabiliseert de lokale besturen verder, terwijl het verplicht voorafgaand advies een bijkomende troef kan zijn voor de gemeenteraad om haar controle-opdracht beter te kunnen uitoefenen. Ik kijk hoe ik de gemeenteraden hierin verder kan ondersteunen, bijvoorbeeld door handvaten en sjablonen om deze belangrijke samenwerkingsdossiers samen met het advies van de minister op de gemeenteraad te bespreken (zie 1.3.2). Bovendien zal ik na verloop van tijd ook deze adviesplicht aan een evaluatie onderwerpen.

Het zogenaamde "verscherpt toezicht" is niet decretaal voorzien en vormt dus geen aparte vorm van het bestuurlijk toezicht. Toch wordt dit "verscherpt toezicht" ingesteld naar aanleiding van sommige forensische auditrapporten van Audit Vlaanderen. De term creëert verwachtingen waaraan het door de aard ervan niet kan voldoen. Samen met Audit Vlaanderen en de gouverneurs kijk ik naar een effectievere manier om de aanbevelingen van dergelijke audits op te volgen en de lokale besturen beter te begeleiden naar een meer mature risicobeheersing. Structureel terugkerende tekortkomingen tracht ik zo veel mogelijk te remediëren. Uiteraard is vermijden zoveel beter dan genezen en daarom wil ik sterk inzetten op een versterking van de integriteit en deontologie (zie OD 1.5).

OD 1.5: We versterken de integriteit en de deontologie

Ik hecht meer dan ooit een bijzonder belang aan een integer lokaal bestuur. Ik vermijd en bestrijd elke vorm van belangenvermenging. Daarom evalueer ik de onverenigbaarheden die zijn opgenomen in de organieke regelgeving en waak ik over de deugdelijkheid van de verplichte deontologische code en de goede werking van de verplichte deontologische commissies van de lokale besturen. Ik zal de nog op te leveren thema-audit door Audit Vlaanderen m.b.t. de aanpak inzake integriteit en deontologie bij de lokale besturen nauwgezet doornemen en de aanbevelingen desgevallend aangrijpen om bijsturingen te doen waar aangewezen.

OD 1.6: We houden de interpretatie van de omzendbrieven Peeters en Martens aan

Ik zal in het bijzonder toezien op de handhaving van de omzendbrief-Peeters en Martens over de toepassing van de taalwetgeving in de **faciliteitengemeenten**. Het standpunt van de Vlaamse Regering blijft consequent en duidelijk: inwoners van faciliteitengemeenten hebben het recht om in hun contacten met de gemeentebesturen in het Frans te worden bediend, maar zij moeten die vraag bij

elk contact opnieuw herhalen. Elk systeem dat erop gericht is door middel van registers of bestanden de taalvoorkeur van inwoners te registreren met de bedoeling een automatische taalkeuze te maken, is ongrondwettig. Daarvan afwijken zou de voorrangstatus van het Nederlands in de faciliteitengemeenten afzakken. De interpretatie van de omzendbrieven-Peeters en -Martens blijft dus aangehouden.

We nemen een assertieve houding aan bij schendingen van de taalwetgeving en verzetten ons maximaal tegen elke poging om de Vlaamse interpretatie uit te hollen. We blijven daarbij pleiten voor een afschaffing van de taalfaciliteiten in de Rand. Ik neem de belangen van de faciliteitengemeenten ook ter harte door aan te sturen op fusiemogelijkheden om hun bestuurskracht op peil te houden, met de afschaffing van de bestaande faciliteiten tot gevolg.

1.2. SD 2: WE VERSTERKEN DE LOKALE BESTUURSKRACHT

OD 2.1 We financieren lokale besturen op een duurzame wijze

2.1.1. Open Ruimte

Het platteland is onlosmakelijk onderdeel van Vlaanderen en zal dat altijd blijven. Ik wil de sociale cohesie en de bestuurskracht van de landelijkere gebieden versterken. In dat verband versterk ik de dotatie 'open ruimte' om een aantal typische uitdagingen voor het platteland aan te pakken. In concreto verhoog ik deze financieringslijn structureel met 50 miljoen euro vanaf 2026. Vanaf 2028 voeg ik daar nog structureel 15 miljoen euro bij. Die opstappen worden mee geïndexeerd met de basisdotatie.

Voor tijdelijke projecten werk ik de lopende engagementen af. Dat geldt voor het lokaal energie- en klimaatpact (LEKP, zie 2.2.3), voor de subsidie voor fietsinfrastructuur aan gemeentewegen (deel van het plan Vlaamse Veerkracht en lopend tot einde 2025) en voor de ondersteuning van lokale besturen voor de opvang van Oekraïense ontheemden.

Voor de subsidies aan zomerscholen bekijk ik samen met de minister van Onderwijs op welke manier en onder welke voorwaarden die ondersteuning het beste wordt verdergezet.

2.1.2. Grootstedelijke problematieken

Ik heb ook meer aandacht voor gebieden die structureel kampen met grootstedelijke effecten en die de afgelopen jaren maar in beperkte mate konden rekenen op extra middelen, terwijl hun beleidsuitdagingen wel fors toenamen. Deze steden en gemeenten blijven geconfronteerd met grootstedelijke problematieken. Daarom zet ik die ondersteuning niet alleen verder, maar trek ik voor Halle, Vilvoorde, Dilbeek, Ninove, Denderleeuw en Geraardsbergen daar vanaf 2026 jaarlijks bijkomend 7 miljoen euro voor uit.

2.1.3. Een geactualiseerd kader voor specifieke financiering

Ik draag het principe van lokale autonomie hoog in het vaandel. Vlaanderen gaat uit van maximaal vertrouwen in zijn lokale besturen en biedt een zo groot mogelijke beleidsvrijheid aan de steden en gemeenten.

Een aanzienlijk deel van de financieringsmiddelen voor de lokale besturen zijn zogenaamde projectsubsidies die voor een bepaald doel worden toegekend. De lokale besturen kunnen deze middelen verkrijgen en aanwenden voor dat

specifieke doel. De toekenning gaat dus gepaard met het voldoen aan een aantal voorwaarden. In 2023 bedroeg dit 2,725 miljard euro.

Ik zal in nauwe samenwerking met mijn collega-ministers deze financiële stromen tegen het licht houden. Ik integreer individuele sectorale subsidiestromen, waar passend in een geactualiseerd kader, koppel dat aan duidelijke maatschappelijke doelstellingen en zorg zo voor verruimde lokale autonomie en minder administratieve lasten. Hierbij neem ik ook een mogelijke integratie in de algemene basisfinanciering mee voor bepaalde subsidiestromen.

Daar waar het wenselijk is dat deze middelen toegekend blijven op basis van projectmatige voorwaarden, herwaardeer ik de principes en de filosofie van het planlastendecreet van 15 juli 2011 en verminder zo de financiële plan- en rapporteringslasten voor onze lokale besturen.

Voor dit geactualiseerde kader voor specifieke financiering hanteer ik een aantal uitgangspunten. De Vlaamse sectorale subsidieverlening aan de lokale besturen moet:

- gealigneerd zijn op het verloop en de timing van de lokale beleidscyclus en -planning enerzijds, en op die van de Vlaamse beleidscyclus anderzijds;
- een zekere mate van beleidsvrijheid van de lokale besturen toestaan. De Vlaamse overheid beschouwt de lokale besturen minder als onderaannemer en meer als volwaardige partner, terwijl de lokale besturen hun (gepland) lokaal beleid duidelijk formuleren en hierover rapporteren, bij voorkeur met behulp van (prestatie-)indicatoren;
- een duidelijke keuze maken over procedures van aanvraag en rapportering.

De diverse Vlaamse ministers en agentschappen die met subsidiëring de lokale besturen willen betrekken bij hun beleidsdoelstellingen, respecteren het geactualiseerd planlastendecreet volgens bovenstaande principes.

De tijdige en bij voorkeur gezamenlijke bekendmaking van deze gegevens moet de Vlaamse gemeenten in staat stellen om in te schrijven op die Vlaamse beleidsprioriteiten of subsidies, en ze te integreren in hun lokale meerjarenplanning. Daarbij kunnen de besturen de lokale acties waarvoor ze subsidies vragen, (goed geformuleerd en geduid) toewijzen aan de Vlaamse beleidsprioriteiten.

OD 2.2 We ondersteunen lokale besturen door de verkokering stevig aan te pakken en de principes en filosofie van de planlasten te herwaardenen

De Vlaamse overheid ondersteunt lokale besturen op tal van domeinen, maar deze ondersteuning gebeurt vaak via verschillende kanalen en invalshoeken. Dit leidt nog te vaak tot verkokering en onnodige administratieve lasten. Daarom zet ik in op een meer geïntegreerde en overheidsbrede aanpak, waarbij de samenwerking tussen beleidsdomeinen en functionele ministers wordt versterkt. Het doel is om lokale besturen efficiënter en doelgerichter te ondersteunen, zodat zij hun taken beter kunnen uitvoeren zonder overbodige planlasten. Ik vertrek daarbij vanuit het principe van maximale lokale autonomie en vertrouwen, waarbij steden en gemeenten zoveel mogelijk beleidsvrijheid krijgen. Om dit te bevorderen, herwaardenen we de principes en de filosofie van het planlastendecreet, zodat lokale besturen de ruimte krijgen om hun eigen prioriteiten te bepalen, met minder administratieve druk en een meer samenhangende ondersteuning vanuit de overheid. Zie 2.1.3.

Uiteraard blijf ik het ABB aansporen om het eigen, algemene ondersteuningsaanbod voor de lokale besturen verder te verfijnen en uit te bouwen.

2.2.1. Eigen ondersteuningsaanbod verfijnen voor lokale besturen

Ik zal structureel verder inzetten op de coachende en ondersteunende rol van ABB dat fungeert als kennisadministratie en partner van de lokale besturen. Het basisaanbod aan ondersteuningsinstrumenten, zoals het generieke informatieaanbod via de website en de antwoorden op specifieke adviesvragen (op individueel verzoek of op overlegfora die ABB organiseert of waaraan het deelneemt) bouwt het agentschap verder uit. Ik focus deze bestuursperiode bijkomend op beleidsondersteunende monitoring, ondersteuning bij de toepassing van de regels over de rechtspositie van de lokale besturen en de implementatie van BBC 3.0. Ook zal ik verder inzetten op het ondersteunings- en informatieaanbod voor de lokale geloofsgemeenschappen en hun stakeholders. Ik bied ook ondersteuning aan lokale besturen om afspraken met lokale geloofsgemeenschappen aan te gaan.

Ik versterk de beleidsondersteunende monitoring. Dit moet ertoe leiden dat lokale besturen meer datagedreven besturen en betere beleidsbeslissingen kunnen maken (zie OD 2.3):

- Ik bouw de Gemeente-Stadsmonitor (GSM) verder uit zodat lokale besturen de nodige indicatoren kunnen inzetten voor het uitwerken van o.a. strategische meerjarenplannen en omgevingsanalyses. Ook de lokale integratiescan blijft een onderdeel van de Gemeente-Stadsmonitor (zie beleidsnota Integratie, Inburgering en Samenleven).
- Ik voorzie een nieuwe burgerbevraging om lokale besturen een inzicht te verlenen in de tevredenheid van de burger. Niet alleen centrumsteden, maar ook provinciale steden en andere kleinstedelijke gebieden krijgen de mogelijkheid voor extra bevragingen zodat ze beschikken over surveydata op stadsdeelniveau. Zij financieren de netto-kostprijs hiervan.
- Ik onderzoek verder hoe de verschillende beleidsondersteunende monitorinstrumenten beter op elkaar kunnen worden afgestemd in functie van gebruikersoptimalisatie van de verschillende monitoren (in het bijzonder BBC en GSM).
- Ik ondersteun, samen met de Vlaamse minister bevoegd voor Jeugd, de Jeugdmonitor. Deze voor de gemeenten gratis online bevragingstool laat hen toe om kinderen en jongeren, onze toekomstige volwassen inwoners, te bevragen over hoe zij het leven en wonen in hun stad en in hun gemeente ervaren. Deze resultaten kunnen de lokale beleidsmakers voeden om een gemeente of stad "kindvriendelijker" te maken.

Ik ondersteun de lokale administraties door de aangepaste regels over de BBC te duiden in een ministeriële omzendbrief over de opmaak van het meerjarenplan 2026-2031. De bijkomende ondersteunende informatie stel ik ter beschikking van de lokale besturen op de website over het lokaal bestuur. In samenwerking met de provinciale bestuursscholen zorgen we voor een gepast vormingsaanbod.

2.2.2. Sectorale en gebiedsgerichte samenwerking voor een geïntegreerde benadering van de lokale besturen vanuit de Vlaamse overheid

Binnen verschillende sectorale beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid wordt een rol toebedeeld aan de lokale besturen via de lokale regierol die zij opnemen of geacht worden op te nemen. Deze lokale regierol erkent enigszins de autonomie

van de lokale besturen maar legt anderzijds ook bepaalde verwachtingen van het Vlaamse beleid ten aanzien van de lokale besturen vast. Het is van belang dat er een goed evenwicht gevonden wordt tussen deze beide invalshoeken en dat lokale besturen ook de nodige ondersteuning en/of middelen krijgen om deze rol te kunnen opnemen.

Ik zal in overleg met de lokale besturen, een voorstel tot algemene werkwijze inzake deze lokale regierol uitwerken en voorleggen aan mijn collega's van de Vlaamse regering. Zo werken we aan een betere en meer gebiedsgerichte samenwerking tussen Vlaanderen en de lokale besturen, via het overlegmodel van de referentieregio's, zonder dat het daarbij de bedoeling is dat de referentieregio's evolueren tot een nieuwe bestuurslaag. Bij het stroomlijnen van deze lokale regierol, dragen alle beleidsdomeinen het principe van lokale autonomie hoog in het vaandel en respecteren het Belfortmodel. Vlaanderen gaat uit van maximaal vertrouwen in zijn lokale besturen en biedt een zo groot mogelijke beleidsvrijheid.

2.2.3. Vlaanderen presenteert zich ook aan de lokale besturen als een ondersteunende en gestroomlijnde overheid

Belangrijke domeinen uit het regeerakkoord waar deze lokale regierol vermeld wordt, zijn onder andere:

- Binnen het beleidsdomein economie, wetenschap en innovatie worden lokale besturen aangemoedigd om actieplannen voor kernversterking te ontwikkelen en zo bij te dragen aan het Vlaams integraal handelsvestigingsbeleid.
- Om de werkzaamheidsgraad te verhogen wordt een meer structurele samenwerking van VDAB met de lokale besturen nagestreefd. Lokale besturen krijgen een sleutelrol in de activering van mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Dit gebeurt onder andere via lokale partnerschappen, de regisseurs sociale economie en werk, het lokaal activeringspact en met nieuwe proeftuinen in samenwerking met VDAB.
- Binnen het beleidsdomein omgeving bestaat de ambitie om samen met de lokale besturen de bouwshift effectief in de praktijk te brengen en slecht gelegen bouwgronden te neutraliseren, natuurherstel en waterbeheer te vereenvoudigen, met als doel betaalbare en duurzame ruimtelijke oplossingen. Ook bij geïntegreerde investeringsagenda's en gebiedsontwikkeling staat samenwerking voorop. We versterken daarvoor ook de regierol van de lokale besturen en onderzoeken of het afstemmen altijd in de subsidiefase kan.
- Ook binnen het beleidsdomein omgeving willen we de lokale besturen betrekken bij het bevorderen van de aanleg van bossen en het bijdragen aan de biodiversiteit via lokale bosplannen en subsidies, alsook bij een oplossingsgerichte aanpak van risicogronden in industriële hotspots. We bieden vanuit Vlaanderen ondersteuning aan gebiedsgerichte coalities die samenwerken aan een evenwicht tussen landbouw, water, natuur en landschap in de open ruimte.
- We onderstrepen het belang van lokale besturen om klimaatmaatregelen (mitigatie en adaptatie) effectief op het terrein te realiseren. Daarom ondersteunen we hen in het prioriteren van acties, afgestemd op Vlaamse beleidsdoelstellingen en hun eigen klimaatengagementen.
- Binnen het beleidsdomein welzijn, volksgezondheid en gezin wordt ingezet op een geïntegreerd sociaal beleid in nauwe samenwerking met de lokale besturen. Deze besturen worden gestimuleerd om een regierol op zich te nemen bij het realiseren van een breed gedragen lokaal sociaal beleid. Concreet betekent dit dat de lokale besturen verantwoordelijkheid opnemen in de organisatie van het lokaal kinderopvangbeleid, de coördinatie van de

Huizen van het Kind en de implementatie van het decreet betreffende buitenschoolse opvang en activiteiten.

- Lokale besturen vervullen een sleutelrol in het bevorderen van onderwijsintegratie en toegankelijkheid. Dit doen ze onder meer door scholen en speelplaatsen ook buiten de schooluren open te stellen voor buurtactiviteiten en naschoolse opvang, waaronder zomerscholen. Ze spelen een flankerende rol voor scholen waarvan ze niet zelf schoolbestuur zijn. Daarnaast werken lokale besturen nauw samen met scholen om via het lokaal sociaal beleid ouders te ondersteunen en kinderen maximale onderwijskansen te bieden, bijvoorbeeld door de inzet van brugfiguren.
- Ook het Vlaamse armoedebeleid steunt op een nauwe samenwerking met o.a. de lokale besturen, naast middenveldorganisaties, mensen in armoede om een beleid te ontwikkelen dat dicht bij de burger staat.
- Het gelijkekansenbeleid focust op samenwerking rond gendergelijkheid, LGBTQI+, handicap, ... waarbij lokale besturen actief betrokken worden bij sensibilisering en het bevorderen van sociale acceptatie.
- Binnen het beleidsveld wonen worden de lokale besturen gezien als cruciale partners om sociale woningdoelstellingen te realiseren, extra aanbod te creëren en leegstand aan te pakken. We zetten in op de activering van publieke gronden en woonreservegebieden van woonmaatschappijen en private actoren om het betaalbaar woonaanbod te vergroten.
- Binnen het beleidsveld onroerend erfgoed wenst men de woon- en erfgoedwaarde te beschermen in samenwerking met lokale besturen en onroerenderfgoedactoren, waaronder Onroerend Erfgoedgemeenten (OEG's).
- Wat het beleidsveld toerisme betreft, worden de lokale besturen als cruciale partners gezien om o.a. de kwaliteit van de toeristische logies, de woonfunctie en -kwaliteit,... te bewaken, rekening houdend met de ervaringen die werden opgedaan tijdens de coronaperiode.
- Binnen beleidsveld jeugd wordt er ingezet op een masterplan jeugdinfrastructuur waar de lokale besturen verwacht worden betrokken te zijn op de ontwikkeling en verbetering van jeugdinfrastructuur. Voor de Vlaamse Rand staat het totaalplan Nederlands centraal, waarbij lokale besturen een sleutelrol vervullen in taalintegratie en het stimuleren van het Nederlands.
- Binnen justitie en handhaving versterken we de rol van lokale besturen in fraudebestrijding, georganiseerde misdaad en jeugdcriminaliteit, met een focus op preventie en de aanpak van gewelddadige radicalisering. Samen met de bevoegde minister stimuleer ik lokale besturen om deel te nemen aan de Veilige Huizen voor een gecoördineerde aanpak van intrafamiliaal geweld en bekijk ik hun rol in de re-integratie van gedetineerden in Vlaanderen. Binnen beleidsveld dierenwelzijn wordt er gekeken naar de lokale besturen om een actieve rol te spelen bij het handhavingsbeleid ten aanzien van asielen en een actieve rol te spelen in het toezicht op dierenopvanginitiatieven.
- We ondersteunen het nieuwe decreet voor bovenlokale cultuurwerking en stimuleren de oprichting van nieuwe intergemeentelijke samenwerkingsverbanden om cultuur breed te verankeren. Ook zetten we in op een volledige gebiedsdekking, zodat cultuur voor iedereen bereikbaar is, ook in landelijke gebieden.
- Lokale besturen worden actief betrokken bij de investeringsplanning van vervoerregio's om Vlaamse en lokale mobiliteitsprojecten beter op elkaar af te stemmen.

- Lokale besturen zijn de regisseur van het lokale integratiebeleid en worden daarin ondersteund door de agentschappen integratie en inburgering. In samenwerking met de lokale besturen ontwikkelen we een ambitieus sociaal cohesieplan. Nederlands, werk en onderwijs zijn daarbij de prioritaire uitdagingen.

Op basis van signalen van lokale besturen onderzoek ik hoe de flankerende Vlaamse aanpak, die de federale veiligheidsaanpak ondersteunt, versterkt kan worden. Dit omvat onder andere jeugdwelzijn, het voorkomen van criminele betrokkenheid bij risicojongeren, preventie via onderwijs, veilige publieke ruimte en maatregelen in aandachtswijken.

Ik geef de provinciegouverneurs de opdracht om als aanspreekpunt te fungeren van de lokale besturen voor klachten over de verkokerde Vlaamse overheid. Met deze vaststellingen ga ik samen met mijn collega's in de Vlaamse Regering aan de slag om een mentaliteitswijziging tot stand te brengen in de richting van een oplossingsgerichte Vlaamse overheid. Via mijn bevoegdheid inzake bestuurszaken zal ik het Voorzitterscollege verdere impulsen geven met het oog op het effectief doorbreken van de verkokering (zie beleidsnota Bestuurszaken en Audit).

2.2.3. Ondersteuning van lokaal energie- en klimaatbeleid afwerken

Europa wil tegen 2050 het eerste klimaatneutrale continent worden. Vlaanderen vertaalde deze Europese ambitie in het Vlaams Energie- en Klimaatplan. De Lokale Energie- en Klimaatpacten (LEKP) geven invulling aan deze ambitie in concrete doelstellingen op lokaal niveau.

Ik onderstreep het belang van de lokale besturen om klimaatmaatregelen (mitigatie en adaptatie) op het terrein te realiseren en van onderuit draagvlak ervoor te creëren. Ik ondersteun daarom de lokale besturen om te prioriteren, enerzijds in functie van de Vlaamse beleidsdoelstellingen, anderzijds om hen in staat te stellen om hun eigen klimaatengagementen waar te maken. Daarvoor pas ik de werking van het LEKP aan (zie 2.1.1). Ik vorm het Lokaal Energie- en Klimaatpact om tot een structureel dialoogplatform dat alle klimaatgerelateerd Vlaams beleid van alle beleidsdomeinen richting lokale besturen helder kanaliseert, knelpunten wegwerkt en zorgt voor eenduidige, resultaatgerichte steunmaatregelen zonder administratieve ballast. Hiervoor treed ik in overleg met de ministers bevoegd voor Omgeving, Klimaat en Mobiliteit om tot een gezamenlijke aanpak te komen.

OD 2.3 We maken werk van een versnelde digitalisering van de overheidsdienstverlening

Samen met de minister-president bevoegd voor digitalisering maak ik werk van een versnelde digitalisering van de overheid en dat in nauwe samenwerking met de lokale besturen, met respect voor hun lokale autonomie, en bewandel hiervoor meerdere sporen om deze ambitie waar te maken. Ik bewaak daarbij een goede afstemming met de dienstverlening vanuit Digitaal Vlaanderen en Het Facilitair Bedrijf. Ook Vlaanderen Radicaal Digitaal III, en de Smart Region Board met VLAIO en Digitaal Vlaanderen zorgen in deze voor goede afstemming.

Samenwerking tussen en het versterken van lokale besturen kan leiden tot efficiëntiewinsten. Op deze manier wordt verder gebouwd aan een verbeterde en burgergerichte digitale dienstverlening, zodat zo veel mogelijk lokale besturen en Vlamingen een beroep kunnen doen op een efficiëntere overheid. Daarbij wordt

bijzondere aandacht besteed aan het versterken van de digitale veiligheid van lokale besturen, door in te zetten op een ambitieuze maar haalbare veiligheidsstrategie.

Een inclusief beleid, zodat niemand achterblijft in deze digitale omwenteling, is daarbij het vertrekpunt. Daarom blijf ik, samen met de minister bevoegd voor Gelijke Kansen, inzetten op e-inclusie, om ervoor te zorgen dat alle inwoners ergens terecht kunnen met hun digitale leervragen of hulpvragen bij onlinedienstverlening, bijvoorbeeld via de digibanken.

Ik verlies evenwel het belang van fysieke dienstverlening niet uit het oog. Samen met het regeerakkoord is het is ook mijn overtuiging dat we als overheden steeds de mogelijkheid om te kunnen gebruikmaken van een persoonlijke dienstverlening via rechtstreeks contact met overheidsmedewerkers moeten verzekeren. Voor de Vlaamse overheid zal ik dat realiseren via een dienstverleningscharter dat toegepast zal moeten worden door alle Vlaamse entiteiten (zie beleidsnota Bestuurszaken en Audit). Voor de lokale besturen zal ik het gesprek aangaan met VVSG en VVP om een gepast initiatief te nemen dat hetzelfde bereikt voor wat betreft de lokale besturen en de provinciebesturen.

2.3.1. Beleidsinstrumenten ter ondersteuning van lokale besturen bij hun digitaliseringstrajecten

Ik ontwikkel verder onze beleidsinstrumenten om lokale besturen te ondersteunen bij hun digitaliseringsprojecten. Dit sluit aan bij het "Lokaal Digitaal"-programma, dat lokale besturen ondersteunt door middel van samenwerking met innovatieve bedrijven en start-ups.

De Vlaamse Open City Architectuur (VLOCA) zal met het VLOCA-Canvas en de generieke bedrijfsarchitectuur de besturen ondersteunen bij het definiëren van digitaliseringsprojecten en uittekenen van hun bedrijfsarchitectuur. Ik zet hierbij in op kennisdeling en het hergebruik van Vlaamse digitale bouwstenen en standaarden.

Met het Smart Flanders-programma ondersteun ik de steden en gemeenten bij het opzetten van een datagedreven beleid en het groeien als slimme overheid, met als doel maatschappelijke uitdagingen efficiënt en effectief aan te pakken (zie 4.1.2). Het uitgangspunt hierbij zijn uitdagingen en beleidsambities, met sociale, economische, ecologische of ruimtelijke aspecten.

Ik hecht veel belang aan de verdere ondersteuning van lokale besturen om hun digitale veiligheid te versterken. Samen met Digitaal Vlaanderen en het Vlaams Centrum Digitale Veiligheid maak ik werk van een eenduidige digitale veiligheidsstrategie. De werking van het Vlaamse Cyber Response Team wordt verdergezet. Ik blijf ook inzetten op het ontzorgen van de lokale besturen bij de implementatie van deze strategie en toepasbare regelgeving zoals de AVG- en NIS2-verplichtingen. Ik bekijk hoe ik de lokale besturen ook op andere vlakken kan ontzorgen, onder andere met standaardoplossingen rond de regelgeving over de gegevensbescherming en de uitdagingen rond cyberveiligheid.

In nauw overleg bekijken we welke efficiëntiewinsten er te halen vallen als er onder regie van de lokale besturen een ICT-ondersteuningsstructuur voor heel Vlaanderen zou ontstaan. Een noodzakelijke en voorafgaande voorwaarde daarvoor is wel dat bestaande ICT-ondersteuningsstructuren van de lokale besturen erin opgaan of een andere bestemming krijgen. De oprichting van die structuur voor en door alle lokale besturen zet in op maximale ontzorging op het vlak van onder meer ICT-aankoopprocessen.

2.3.2. Initiatieven voor kennisdeling, capaciteitsopbouw en opschaling bij de lokale besturen

Ik zet verder in op het initiëren van kennisdeling, capaciteitsopbouw en opschaling bij de lokale besturen. Zo bouw ik voort op de goede praktijken die voortvloeiden uit de projecten 'Gemeente zonder gemeentehuis' (GZG) en zorg ik ervoor dat ze zo breed mogelijk toepassing vinden. Zo kunnen zo veel mogelijk lokale besturen en Vlamingen een beroep doen op een efficiëntere overheid. Met de GZG Boost-projecten ondersteun ik mee de opschaling van deze projecten.

Onder meer de opschaling van het MAGDA-platform naar een Vlaams Data-Integratieplatform wordt essentieel geacht om proactieve dienstverlening te ondersteunen. Het is cruciaal dat de wisselwerking met het ecosysteem voor digitale vereenvoudiging in rekening wordt gebracht, in lijn met de ingezette en te verdiepen Europese en Vlaamse interoperabiliteitsstrategie. Het Smart Flanders-programma zet verder ook specifiek in op schaalbare oplossingen voor maatschappelijk uitdagingen die een slimme overheid vergen. Met het Open Proceshuis zorg ik ervoor dat lokale besturen procesinformatie makkelijk met elkaar kunnen delen zodat ze automatisch herbruikbaar en uitvoerbaar zijn.

2.3.3. Ecosysteem voor digitale vereenvoudiging

Ik zet verder in op digitale vereenvoudiging en het verminderen van rapporterings- en planlasten. Ik zet daarbij in op synergiën met een regeringsbreed project rond administratieve vereenvoudiging en vermindering regeldruk. Dit doe ik door mee te bouwen aan oplossingen voor kwaliteitsvol hergebruik van data in een open ecosysteem waarbinnen data en toepassingen via datastandaarden herbruikbare open source software met elkaar worden verbonden, onder meer door het gebruik van open en gestandaardiseerde API's. Interoperabiliteit is hier opnieuw het sleutelwoord.

Ik zet in op de creatie van slimme lokale databronnen die zorgen voor een kwaliteitsvolle en interoperabele opmaak van data die makkelijk volgens de standaarden kunnen ontsloten worden.

Ik ondersteun de lokale besturen bij de opmaak van kwaliteitsvolle besluiten met herbruikbare informatie over lokaal beleid. Ik onderzoek daarbij ook of artificiële intelligentie kan bijdragen om sneller data en inzichten af te leiden uit besluiten. Met deze informatie krijgen burgers meer inzicht in wat lokale besturen beslissen én leren lokale besturen uit elkaars beslissingen. Het moedigt ook het hergebruik van de besluiten en besluitinformatie aan en kan zo bijdragen aan de vermindering van rapporterings- en planlasten.

Ik bouw de Lokale Producten- en Dienstencatalogus uit tot een betrouwbare bouwsteen waarin lokale besturen hun informatie over producten en diensten beheren en die interoperabel is met interne en externe toepassingen voor hergebruik.

Tot slot bouw ik het Loket voor Lokale Besturen uit tot de unieke toegangspoort voor gegevensuitwisseling tussen lokale besturen en de Vlaamse overheid. Ik doe dit in overleg met de minister-president, gelet op zijn bevoegdheid voor Digitaal Vlaanderen.

Ik ondersteun hiermee de hoofdlokkenstrategie van de Vlaamse overheid als onderdeel van de Vlaamse digitale dienstverleningsstrategie, en bouwen we aan een geïntegreerd aanbod van de digitale dienstverlening van de Vlaamse overheid richting de lokale besturen. Dit moet ervoor zorgen dat de besturen minder tijd verliezen in hun zoektocht naar de juiste dienstverlening, zoals financieringsstromen, over verschillende tools en systemen.

Vanuit de loketstrategie willen we de toepassingen en data binnen ons ecosysteem openstellen voor alle Vlaamse dienstverlening naar de lokale besturen. Deze zorgen ervoor dat gekende data maximaal hergebruikt wordt. We werken hiervoor een samenwerkingsmodel uit.

OD 2.4 We maken werk van een gestroomlijnde en transparante samenwerking tussen bestuursniveaus en lokale besturen onderling

2.4.1. We houden alle tussenliggende structuren tegen het licht en via de referentieregio's bouwen we het aantal gemeentelijke tussenstructuren af.

Ik werk verder aan de interne staatshervorming en blijf streven naar een betere bestuurlijke organisatie van Vlaanderen. Ik vertrek daarbij van een model dat uitgaat van sterke steden en gemeenten en een ondersteunende Vlaamse overheid en functioneert als een bestuurlijk netwerk. In dat kader houd ik alle tussenliggende structuren en hun bevoegdheden tegen het licht. Van structuren die onvoldoende meerwaarde hebben om autonoom te blijven bestaan, onderzoeken we wat overgedragen kan worden naar de steden en gemeenten of naar Vlaanderen. Dit mondt uit in een plan dat de architectuur van deze verdere interne staatshervorming omvat.

Het rapport naar aanleiding van een regioscreening bracht in 2012 aan het licht dat de Vlaamse steden en gemeenten in meer dan 2000 samenwerkingsverbanden en andere verzelfstandigde entiteiten participeren. Momenteel zijn er 479 lokale samenwerkings- en verzelfstandigingsvormen opgericht volgens de regels van het DLB. Daarnaast bestaan er nog tal van bovenlokale structuren die hun basis vinden in een andere regelgeving.

Ook in de toekomst zal intergemeentelijke en bovenlokale samenwerking cruciaal blijven voor een efficiënte en effectieve dienstverlening aan de burger. We streven naar een transparant en performant netwerk van overheidsdienstverleners en -structuren.

In functie van de evaluatie van de tussenstructuren nemen bijvoorbeeld de Vlaamse overheid en de lokale besturen samen de nodige maatregelen om bestaande structuren af te bouwen, al dan niet door ze in te kantelen in andere entiteiten. Het is daarbij de ambitie om via de referentieregio's het aantal gemeentelijke tussenstructuren af te bouwen, zonder dat het daarbij de bedoeling is dat de referentieregio's evolueren tot een nieuwe bestuurslaag. Daarbij neem ik ook maatregelen om de transparantie van die structuren te verhogen en hun regelgeving af te stemmen op de principes van deugdelijk bestuur. Ik versterk de controle op de rechtspersonen die niet onderworpen zijn aan het DLB en waarin gemeenten rechtstreeks of onrechtstreeks participeren. Dat doe ik onder andere door de oprichting van tussen- en dochterstructuren aan strenge regels te onderwerpen. Een eerste, belangrijke stap daaromtrent betreft dan ook het in kaart brengen van deze tussen- en dochterstructuren.

Ten slotte nodig ik in een vroege fase de federale overheid uit om een luik m.b.t. alle (inter)federale samenwerkingsverbanden toe te voegen aan de evaluatie van de tussenstructuren. In dat kader dringen we aan om de federale bestuurlijke indelingen integraal af te stemmen op de Vlaamse regiovorming.

2.4.2. Vereenvoudiging van de verzelfstandigings- en samenwerkingsvormen en versterking van de democratische controle erop

Ik onderzoek of ik de regelgeving rond de verzelfstandigings- en samenwerkingsvormen verder kan vereenvoudigen en zoek synergieën tussen de modellen voor intergemeentelijke samenwerkingen en de OCMW-verenigingen. Bij voorkeur volgt dit uit de juridische integratie van OCMW en gemeente dewelke ik bepleit bij de federale overheid door in een wetswijziging te voorzien (zie 2.4.3). Bij financiering streef ik naar een rechtspersoonneutrale subsidiëring waarbij er geen onderscheid gemaakt wordt op basis van vennootschapsvorm.

Ik versterk de democratische controle van de gemeenteraadsleden en van de leden van het college van burgemeester en schepenen op de verzelfstandigingsvormen en samenwerkingsverbanden. Zo wordt er onder andere voorzien in de oprichting van een centraal register dat een overzicht geeft van alle samenwerkingsverbanden waarbij steden en gemeenten aangesloten zijn.

2.4.3. Integratie gemeente – OCMW

Ik dring er bij de bevoegde federale minister op aan om de wet te wijzigen zodat Vlaamse gemeenten en OCMW's ook op het niveau van de rechtspersonen kunnen fuseren.

OD 2.5 We blijven lokale besturen ondersteunen om te werken aan schaalvergroting via vrijwillige fusies

Slagkrachtige lokale besturen zijn cruciaal om oplossingen te bieden voor de maatschappelijke uitdagingen van vandaag en morgen. Onze bestuurlijke organisatie moet daarom aangepast worden om de complexe maatschappelijke uitdagingen van vandaag en morgen beter het hoofd te bieden.

We zetten daarom in op duurzame financiering (zie OD 2.1), op een ondersteunende in plaats van verkokerde Vlaamse overheid (zie OD 2.2), op ondersteuning in functie van een versnelde digitalisering (zie OD 2.3) en een gestroomlijnde en transparante samenwerking tussen bestuursniveaus en lokale besturen (zie OD 2.4). Intergemeentelijke en interbestuurlijke samenwerking kunnen bijdragen om de bestuurskracht van de lokale besturen te versterken.

Daarnaast wil ik gemeenten die er zelf van overtuigd zijn dat ze onvoldoende bestuurskracht hebben om hun taken tot een goed einde te brengen - bijvoorbeeld omdat het hen ontbreekt aan ambtelijke capaciteit of aan schaalgrootte - ondersteunen bij de realisatie van een vrijwillige fusie. Immers in dat geval kan een vrijwillige fusie heen antwoord zijn om zowel het Vlaamse als het lokale beleid te realiseren, met behoud van de nabijheid van het lokale niveau.

- Ik behoud het huidige fusiekader, vertrekkend van vrijwilligheid en lokale autonomie. Lokale besturen krijgen zo de kans om zelf het toekomstige lokale bestuur mee vorm te geven.
- Ik behoud een fusiebonus in de vorm van een schuldovername en voorzie daarbij voldoende middelen om het transitieproces zelf te onderbouwen.
- Ik voorzie een leidraad voor logische en kwaliteitsvolle vrijwillige fusies.
- Ik optimaliseer het ondersteuningsaanbod en versterk de ondersteunende rol van ABB. Hierbij vertrek ik van de geleerde lessen uit de vorige fusietrajecten.

OD 2.6 HR en sociale relaties

2.6.1. Sociale relaties

Lokale besturen staan voor verschillende van personeelsuitdagingen die een gepast HR-beleid en sterke sociale relaties vereisen. Effectief HR-beleid zorgt ervoor dat de juiste mensen op de juiste plaatsen zitten en dat zij zich ondersteund en gewaardeerd voelen. Dit leidt niet alleen tot een hogere medewerkerstevredenheid, maar ook tot betere prestaties en innovatie binnen de organisatie.

Ik vind het van groot belang dat het beleid in dialoog en binnen goede sociale relaties tot stand komt. Werkgeversorganisaties en werknemersorganisaties beschikken namelijk over terreinkennis en expertise die een meerwaarde biedt aan de dossiers die geagendeerd worden om te onderhandelen op Comité C1. De samenwerkingsovereenkomst hierover werd op 24 mei 2023 door de vakorganisaties opgezegd met als gevolg dat er sinds 24 juni 2024 geen samenwerkingsovereenkomst meer is. Ik zal het overleg over een nieuwe samenwerkingsovereenkomst opstarten met de representatieve vakorganisaties en de vertegenwoordigers van de werkgevers binnen het werkterrein van Comité C1, zodat een volwaardig sociaal, tripartite overleg hersteld en gerespecteerd wordt.

Tegelijk stel ik vast dat het huidige overlegmodel geoptimaliseerd kan worden. Ik dring er bij de federale overheid op aan om voor het sociale overleg over de personeelsaangelegenheden van lokale besturen de regelgeving aan te passen zodat de deelstaten volwaardig de krijtlijnen kunnen uitzetten van een modern personeelsbeleid voor de steden en gemeenten.

2.6.2. Ondersteunende rol om personeelsbeleid vorm te geven, rekening houdend met sociaal overleg

De Vlaamse Regering moderniseerde de minimale voorwaarden voor het lokaal en provinciaal personeelsbeleid. Het besluit over de rechtspositieregeling van 20 januari 2023 geeft de besturen meer autonomie om een modern personeelsbeleid uit te tekenen en vorm te geven. Besturen kunnen nu, samen met de sociale partners, aan de slag gaan om de rechtspositieregeling van hun personeel op maat te hertekenen. Ook het lokaal sociaal overleg vind ik belangrijk.

Wie ondersteuning nodig heeft, moet hiervoor bij ABB terecht kunnen. ABB optimaliseert zijn ondersteuningsaanbod naar de lokale besturen om een modern HR-beleid uit te werken.

OD 2.7 We versterken de leefbaarheid van het platteland : We laten het Vlaamse platteland en zijn gemeenschappen bloeien door een geïntegreerd plattelandsbeleid uit te bouwen

We hebben respect voor onze lokale besturen en de identiteit van onze lokale gemeenschappen. Om het gemeenschapsleven en de bedrijvigheid in plattelandsgemeenten te ondersteunen, is er vanuit verschillende bestuursniveaus en verschillende beleidsdomeinen nood aan een toereikende financiering, een gewaarborgde bereikbaarheid, een verzekerde dienstverlening, nutsvoorzieningen, stimuli voor economische groei en jobcreatie en ruimte voor eigen ontwikkeling in een van onderuit gedragen zienswijze.

In lijn met de Europese lange termijnvisie voor plattelandsgebieden, maak ik werk van een transversale plattelandsstrategie om de uitdagingen waarmee

plattelandsgebieden geconfronteerd worden aan te pakken. Als minister bevoegd voor binnenlands bestuur en plattelandsbeleid coördineer ik de opmaak en de uitvoering van deze strategie.

De voortgang in de ontwikkeling en uitvoering van de strategie volg ik op in een plattelandspact (zie ook beleidsnota Plattelandsbeleid). Hierin zijn verschillende Vlaamse ministers vertegenwoordigd samen met de andere beleidsniveaus alsook een aantal sleutelactoren van het platteland. Voor de ondersteuning van de lokale besturen bij de uitvoering van deze plattelandsstrategie is een belangrijke rol weggelegd voor ABB.

Ik vraag VLM en ABB aan de slag te gaan met signalen rond uitdagingen en oplossingsnoden die steden en gemeenten ervaren. ABB heeft een verbindende rol tussen de Vlaamse overheid en lokale besturen. Ze kan hierbij een meer geïntegreerde en overheidsbrede ondersteuning faciliteren.

1.3. SD 3: WE BOUWEN VERDER AAN DE MODERNISERING VAN DE RELATIE TUSSEN RELIGIE EN STAAT EN DE REGELGEVING ROND BEGRAAFPLAATSEN EN LIJKBEZORGING

OD 3.1: We zetten de dialoog via de Vlaams Interlevensbeschouwelijke Dialoog (VILD) voort

Vlaanderen voert al decennia een open dialoog met de erkende erediensten. Ik zet de dialoog met de erkende erediensten via de Vlaams Interlevensbeschouwelijke Dialoog (VILD) voort.

Ik versterk hierbij de samenwerking met de VILD als advies- en overlegorgaan voor de Vlaamse bevoegdheden rond erediensten en levensbeschouwingen. Op deze manier bouwen we een duurzaam en daadkrachtig partnerschap op met levensbeschouwelijke organisaties om het beleid mee vorm te geven.

Ik verwacht een concrete engagementsverklaring van de erkende erediensten over het belang en het gebruik van het Nederlands. Ik ga hiervoor op constructieve wijze in dialoog met de representatieve organen binnen het overlegplatform van de VILD.

OD 3.2: We informeren en houden toezicht op lokale geloofsgemeenschappen

De criteria voor lokale geloofsgemeenschappen zijn verscherpt door het Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen van 22 oktober 2021. De Informatie- en Screeningsdienst (ISD) van het ABB is de bevoegde instantie die nagaat of:

- de lokale geloofsgemeenschappen de verplichtingen naleven tijdens de verkorte erkenningsprocedure
- de lokale geloofsgemeenschappen de verplichtingen naleven tijdens de voorbereidende fase (de wachtperiode) van de erkenningsprocedure
- de reeds erkende besturen van de eredienst blijvend voldoen aan de verplichtingen.

Naast zijn toezichtstaak heeft de ISD eveneens de decretale opdracht om via raadgevingen de lokale geloofsgemeenschappen te informeren over het voorkomen van tekortkomingen op de decretale verplichtingen die op hen rusten.

Lokale geloofsgemeenschappen die een erkenningsaanvraag indienen of hebben ingediend en de erkenningsprocedure volledig doorlopen, krijgen, in het licht van de rechtszekerheid, binnen de decretaal vastgelegde beslissingstermijnen, een

beslissing van de Vlaamse Regering nadat de verplichte adviezen van de adviserende actoren zijn ingewonnen: de ISD, de financierende overheden, de adviserende gemeenten, de representatieve organen en de federale minister van Justitie. De ISD informeert hierbij op transparante wijze de lokale geloofsgemeenschappen over de stand van zaken van hun erkenningsaanvraag. Ik erken enkel lokale geloofsgemeenschappen die aan alle erkenningscriteria voldoen. Ik treed via het decretaal gedifferentieerd en getrapt sanctiekader, op passende en kordate wijze op wanneer wordt vastgesteld dat erkende lokale geloofsgemeenschappen niet langer aan hun decretale verplichtingen voldoen.

Ik blijf samen met mijn collega-minister bevoegd voor Justitie aandringen bij de federale regering op bijkomende inspanningen om clandestiene niet-erkende, lokale geloofsgemeenschappen van nabij op te volgen en, als dat nodig is, te sluiten. Tegelijkertijd moedig ik lokale geloofsgemeenschappen aan om zich in te schrijven in ons Vlaams erkenningsmodel, zodat de lokale en bovenlokale overheid ermee op een duurzame en transparante wijze in dialoog kan gaan en samenwerken.

Ik zorg voor een goede samenwerking tussen de ISD en andere Vlaamse overheidsinstanties in het kader van de verplichtingen opgenomen in het Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen van 22 oktober 2021 en het Eredienstendecreet van 7 mei 2004. In het bijzonder sluit de ISD informatie-uitwisselingsakkoorden met het Vlaams Agentschap Integratie en Inburgering (AGII), het Departement Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale Economie (WEWIS) en de Vlaamse Belastingdienst (VLABEL).

Ik ga in dialoog met de federale overheid, de gewesten en de Duitstalige Gemeenschap voor een actualisatie van het Samenwerkingsakkoord van 2 juli 2008 betreffende de erediensten. Die actualisatie moet (1) het samenwerkingsakkoord beter laten aansluiten bij de (ondertussen gewijzigde) regionale regelgevingen over erediensten en (2) de samenwerking met de federale overheid optimaliseren over de verplichte veiligheidsadviezen van de veiligheids- en inlichtingendiensten voor de te erkennen en erkende lokale geloofsgemeenschappen.

OD 3.3: We moderniseren het Eredienstendecreet en evalueren het Erkenningsdecreet

Ik moderniseer het eredienstendecreet op basis van de studie van de Universiteit Antwerpen en zorg op die manier voor een betere samenwerking tussen de Vlaamse overheid, de erkende erediensten en de lokale besturen. Dit zal gebeuren met inachtneming van de grondwettelijk gewaarborgde vrijheid van godsdienst (art. 19 GW) en organisatorische autonomie van de eredienst (art. 21 GW).

Ik kijk in het bijzonder naar de regelgeving rond de eredienstgebouwen zodat de reserves van de besturen van de eredienst aangesproken kunnen worden voor de instandhouding van de eredienstgebouwen. Ik houd daarbij rekening met het onderscheid tussen eredienstgebouwen die eigendom zijn van de gemeenten en deze die eigendom zijn van het bestuur van de eredienst.

Ik zet maximaal in op een activering van die reserves voor het realiseren van hogere jaarlijkse rendementen die de gemeentelijke en provinciale tussenkomsten verminderen of voor het rechtstreeks aanwenden voor noodzakelijke investeringen in eredienstgebouwen.

Ik evalueer deze regeerperiode eveneens de toepassing en de doeltreffendheid van het Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen en leg de evaluatie voor aan het Vlaams Parlement zoals bepaald in artikel 72 van het Erkenningsdecreet.

Ik betrek zowel bij het proces van de modernisering van het Eredienstendecreet als bij de evaluatie van het Erkenningsdecreet de representatieve organen van de erkende erediensten en de financierende overheden (provincies en lokale besturen) als betrokken actoren.

OD 3.4: We blijven inzetten op her- en nevenbestemming van eredienstgebouwen

Ik blijf volop inzetten op her- en nevenbestemming van parochiekerken, met respect voor de rol van de bisschoppen hierin

Her- en nevenbestemmingsdossiers zijn in eerste instantie een lokale opdracht van gemeente- en kerkbesturen, maar we bieden vanuit Vlaanderen hierin de nodige ondersteuning en begeleiding bij de opmaak en actualisering van de verplichte kerkenbeleidsplannen en voor alle aspecten die betrekking hebben op de her- en nevenbestemming van parochiekerken.

Voor wat betreft de her- en nevenbestemming van beschermde parochiekerken stem ik hiervoor af met mijn collega-minister bevoegd voor onroerend erfgoed.

OD 3.5: We zetten verder in op de modernisering van de regelgeving rond begraafplaatsen en lijkbezorging

Ik blijf inzetten op de verdere modernisering van de Vlaamse regelgeving rond begraafplaatsen en lijkbezorging.

In het bijzonder werk ik verder aan de uitbouw van een coherent regelgevend kader voor alternatieve technieken van lijkbezorging, naast het begraven en cremieren.

Voor resomatie (alkalische hydrolyse) als alternatieve techniek van lijkbezorging werd met het besluit van de Vlaamse Regering van 6 september 2024 een eerste stap gezet met de invoering van een specifieke rubriek in de indelingslijst van titel II van het VLAREM inzake de lozingsnormen. Dit laat toe pilotprojecten te initiëren om een helder beeld te krijgen van de milieutechnische aspecten van het te lozen effluent als gevolg van het resomatieproces.

Ik werk op basis van de resultaten van de pilotprojecten een uitvoeringsbesluit uit met de nadere modaliteiten voor alternatieve vormen van lijkbezorging op grond van artikel 15, §1 van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging.

2. ISE STEDENBELEID

2.1. SD 4: WE VERSTERKEN DE LEEFBAARHEID VAN STEDEN

OD 4.1 Met het Vlaams stedenbeleid versterken we de labo-functie van steden en pakken we grootstedelijke uitdagingen aan

4.1.1. Inzet van stadsvernieuwing om vernieuwende, kwaliteitsvolle en sociaal-rechtvaardige oplossingen te realiseren

De afgelopen 22 jaar heeft stadsvernieuwing zichtbaar bijgedragen aan de herontwikkeling van postindustriële, leegstaande en verwaarloosde sites in steden. Vandaag is stadsvernieuwing nog steeds noodzakelijk, meer specifiek om de huidige complexe uitdagingen in zowel de compacte stedelijke ruimte als randgemeenten op een geïntegreerde wijze aan te pakken.

Uitdagingen zoals bereikbaarheid, laagdrempelige en toegankelijke voorzieningen, betaalbaar wonen, toegankelijkheid, een zorgzame buurt, sociale cohesie, klimaatrobuuste ruimtes, lokale economie en tewerkstelling, ... zijn stuk voor stuk opgaven die we niet naast elkaar, maar in samenhang met elkaar moeten aanpakken. Dergelijke uitdagingen vergen ruimtelijk maatwerk, geïntegreerde en verbindende manieren van werken, met andere woorden de verderzetting van een multidisciplinaire stadsvernieuwingsaanpak. Stadsvernieuwing fungeert in deze context als zowel maatschappelijke als economische hefboom.

Ik bekijk daarom hoe we de komende beleidsperiode de stadsvernieuwingsaanpak kunnen versterken zodat enerzijds steden vernieuwende, kwaliteitsvolle en sociaal-rechtvaardige oplossingen tot stand kunnen brengen en anderzijds deze oplossingen toepassing kunnen vinden bij andere gemeenten.

Daarnaast heb ik oog voor de centrumfunctie die steden opnemen en de relatie tussen steden en de omliggende gemeenten. Het is belangrijk dat er een goede afstemming is tussen woonontwikkeling, de versterking van de handelsfunctie, de aanpak van klimaatuitdagingen, het zorgen voor toegankelijke dienstverlening, enz. tussen stad en omliggende gemeenten.

4.1.2. Kennis en expertise versterken, datagedreven beleid bevorderen en een Vlaams stedelijk beleid stimuleren

Kennis en expertise van steden op hun maat verhogen

Ik versterk de expertise in provinciale en kleinere steden en gemeenten via gerichte ondersteuningstrajecten en leeruitwisseling. Dergelijke maatgerichte ondersteuning in lokale besturen wil ik continueren en verder optimaliseren op basis van noden op het terrein. Ook het provinciale stedenoverleg is een goede aanpak om kennis uit te wisselen, goede praktijken te delen samen na te denken over beleidsuitdagingen en oplossingen.

Ik werk op basis van signalen van lokale besturen, het Kenniscentrum Vlaamse Steden (KCVS) en de VVSG rond uitdagingen en oplossingsnoden die steden en gemeenten ervaren. Ik wil die expertise en signaalfunctie honoreren en komen tot gerichte ondersteuningstrajecten waar nodig om centra te versterken.

Ik evalueer de lopende begeleiding van pionierende lokale besturen bij een geïntegreerde en meer collectieve en buurtgerichte benadering van complexe uitdagingen zoals ontharding, vergroening, waterbuffering, (collectieve) renovatie,

(geclusterde) elektrische en deelmobiliteit, warmtestrategieën, enz. Ik werk dit in samenwerking met andere relevante entiteiten uit tot een structurele aanpak die aansluit bij de ambitie in het Vlaams Regeerakkoord om het Lokaal Energie- en Klimaatpact om te vormen tot een structureel dialoogplatform dat alle klimaat gerelateerd Vlaams beleid van alle beleidsdomeinen richting lokale besturen helder kanaliseert, knelpunten wegwerkt en zorgt voor eenduidige, resultaatgerichte steunmaatregelen zonder administratieve ballast (zie 2.2.3.).

Datagedreven beleidsvoering van steden stimuleren om maatschappelijke uitdagingen en transities aan te pakken

Ik bouw het Smart Flanders-programma verder uit tot een netwerk met steden en Vlaamse entiteiten (zie 2.3.1). Hiermee verbind ik de relevante actoren rond verschillende uitdagingen om ze vervolgens geïntegreerd en met beleidsmatige ondersteuning aan te pakken. Steden en gemeenten werken vanuit hun eigen sterktes en capaciteiten samen aan een brede datatransitie binnen lokale besturen. Omwille van de grote relevantie binnen Vlaanderen zet ik in eerste instantie verder in op de programmatorische samenwerking (rond thema's als mobiliteit en klimaat).

Verder ondersteun ik de ervaringen en geleerde lessen over datagedreven beleid naar alle lokale besturen. Hiermee stimuleer ik structurele samenwerking tussen de steden en gemeenten, faciliteer ik capaciteitsopbouw en activeer ik het volledige potentieel van steden naar omliggende gemeenten volgens het vuurtorenmodel.

Faciliteren van een samenhangend en toekomstgericht Vlaams Stedenbeleid

Steden zijn belangrijke partners in het behalen van Vlaamse doelstellingen op het vlak van klimaatadaptatie en -mitigatie, samenleven in diversiteit, digitalisering en innovatie. Daarom wil ik inzetten op het verbinden van Vlaamse departementen en agentschappen met de steden. Ik stimuleer de ontmoeting en dialoog tussen experts van verschillende bestuurlijke niveaus over actuele en toekomstige verstedelijkte uitdagingen. Dit biedt kansen voor samenwerking in een vroege fase en zicht op succesfactoren en risico's van beleidsinitiatieven vanuit ieders specifieke context.

Die aanpak biedt mogelijkheden om middelen te bundelen om lokale en transversale uitdagingen aan te pakken. Daarnaast zie ik mogelijkheden voor gerichte thematische oproepen binnen stadsvernieuwingsprojecten om in te spelen op samenlevingsgerichte en gebiedsspecifieke uitdagingen.

4.1.3. Inzetten op versterkende linken tussen het Europese stedelijke programma en het Vlaams stedelijk beleid

Ik blijf actief de Europese Urban Agenda opvolgen en deelnemen aan de Europese stedelijke overlegplatformen, zoals de Urban Development Group (UDG) en Directors-General on Urban Matters (DGUM). Ik ga actief op zoek naar versterkende linken tussen het Europese beleid, de Europese stedelijke agenda en het Vlaams stedelijk beleid, bijvoorbeeld via de doorvertaling van de thematische partnerschappen van de EU Urban Agenda naar steden en gemeenten, alsook het stimuleren van deelname aan die partnerschappen.

Ik neem onze rol als aanjager en verbinder nog meer op door ook de andere Vlaamse overheidsentiteiten te betrekken in mijn opvolging van het Europese stedelijke beleid. Hierbij zal ik complementair en in nauw partnerschap met VLEVA aan de slag gaan om zo Stedenbeleid op te laten treden als schakel tussen lokale besturen en entiteiten van de Vlaamse overheid, door bijvoorbeeld deze entiteiten ook gericht te betrekken in de Interstedelijke Reflectiegroep (de bijeenkomst van Europa-werkers uit de centrumsteden).

3. ISE AUDIT LOKALE BESTUREN

Ik wil inzetten op een efficiënte en slagkrachtige Vlaamse en lokale overheid. Ik streef naar een verdere professionalisering van de lokale besturen. Om deze ambities te ondersteunen, is een onafhankelijk, objectief en bekwaam auditagentschap een belangrijke actor. De vorige Vlaamse Regeringen hebben steeds bewaakt dat Audit Vlaanderen op een onafhankelijke wijze kon functioneren binnen de Vlaamse administratie en de lokale besturen. Ook ik hecht hier belang aan.

Audit Vlaanderen ondersteunt lokale besturen en de Vlaamse administratie bij de beheersing van financiële, wettelijke en organisatorische risico's. Naast reguliere audits voert het agentschap ook forensische audits uit in geval van mogelijke onregelmatigheden.

Als centrale auditfunctie voor de overheden in Vlaanderen heeft het agentschap een bijzondere positionering en rol om over entiteiten en bestuurslagen heen te kijken. Dit sluit aan bij de ambities van de Vlaamse Regering om de bestuurlijke werking van het geheel van de overheden in Vlaanderen te optimaliseren en mogelijke verkokering weg te werken. Op die manier hopen we dat sterk functionerende overheidsorganisaties het maatschappelijk vertrouwen in de goede werking van de overheid versterkt.

Als bevoegd minister zie ik toe dat de auditcomités van Audit Vlaanderen op onafhankelijke wijze de doelstellingen van de organisatie verder vastleggen en opvolgen. Ik volg de werking van Audit Vlaanderen nauw op en zal actief signalen voor het beleid oppikken en mee helpen verspreiden. Per slot van rekening komt uit de audits vaak informatie die nuttig is in de evaluatie en bijsturing van het beleid voor de lokale besturen.

Om de impact van het werk te meten, voorziet Audit Vlaanderen in de formulering van indicatoren, zoals de evolutie van de realisatiegraad van de aanbevelingen bij de lokale besturen. De indicatoren worden later nog verder gespecificeerd voor de verschillende onderdelen van de auditstrategie.

3.1. SD5. AUDITSTRATEGIE EN HEFBOOMWERKING

OD 5.1 Risicogedreven reguliere audits

Het grootste deel van het werk van Audit Vlaanderen gaat naar 'risicogedreven auditopdrachten'. Meer nog dan vroeger het geval was, zal Audit Vlaanderen inzetten op een integrale auditstrategie over de Vlaamse en lokale overheden heen. Met de eigenheid en specificiteit van beide werkterreinen wordt maximaal rekening gehouden in de verdere concretisering van deze strategie. Het is de ambitie om zowel de Vlaamse overheidsorganisaties en lokale besturen te versterken in hun weerbaarheid en wendbaarheid t.a.v. de belangrijkste risico's en daarbij breder te kijken dan de (entiteits)grenzen. Via deze globale benadering wil Audit Vlaanderen de beheersing en governance van de dienstverlening verstevigen over organisatorische en bestuurslagen heen. De prioriteit in de risicoanalyse en planning wordt bepaald door de belangrijkste risico's gerelateerd aan de maatschappelijke uitdagingen waarmee de overheden vandaag én in de toekomst geconfronteerd worden en risico's die impact hebben op een betrouwbare overheidswerking. Voorbeelden van dergelijke maatschappelijke en organisatorische uitdagingen zijn informatieveiligheid, digitale transformatie, duurzame ontwikkeling, een geïntegreerd beleid en uitvoering inzake gezondheid, welzijn en gezin over bestuurslagen heen,....

Vanuit die filosofie zal een voorstel van auditplanning worden opgemaakt, waarbij aandacht besteed zal worden aan afstemming met andere controle-actoren in

functie van een maximale risicoafdekking en een efficiënte inzet van auditmiddelen. Audit Vlaanderen zal hierbij eveneens de verhouding tussen middelen in eigen beheer en externe uitbesteding doordacht analyseren in functie van de gekozen strategie. De aangepaste aanpak zal beter toelaten om overheidsbrede en interbestuurlijke knelpunten te capteren, te bundelen en te signaleren. Via dit plan dragen Audit Vlaanderen en de Auditcomités bij aan de doelstelling van de Vlaamse regering om te komen tot een geïntegreerde en overheidsbrede ondersteuning vanuit de Vlaamse overheid naar de lokale besturen. Vandaag ondersteunt de Vlaamse overheid de lokale besturen op heel wat domeinen. Maar die ondersteuning gebeurt via verschillende invalshoeken en kanalen en gaat nu nog te frequent gepaard met te veel verkokering en administratieve lasten.

OD 5.2 Een incidentgedreven aanpak van onregelmatigheden

Een moderne overheid is ook een integere overheid. Het is ontoelaatbaar dat overheidsmedewerkers (en met name ook lokale mandatarissen) zich niet houden aan regels rond integriteit en deontologie. Wanneer intentioneel (mogelijke) onregelmatigheden worden begaan, heeft Audit Vlaanderen de bevoegdheid om incidentgedreven onderzoek te voeren met het oog op waarheidsvinding.

Audit Vlaanderen is -conform de klokkenluidersregeling in het Bestuursdecreet- een laagdrempelig en betrouwbaar aanspreekpunt voor melders die mogelijke onregelmatigheden wensen te signaleren. Hierbij is het agentschap het externe meldkanaal voor de lokale besturen. Daarnaast zal het agentschap de mogelijkheden rond het voeren van proactieve fraude risicoanalyses verder onderzoeken.

Als minister zal ik de signalen uit forensische audits ernstig nemen. Hoewel het in eerste instantie de verantwoordelijkheid is van de betrokken organisatie om acties te ondernemen en tot de autonomie van de lokale besturen hoort, zal ik stimulerende acties ondernemen die integriteitsbevorderend werken. Ik zal niet aarzelen om zelf op te treden binnen mijn bevoegdheden indien noodzakelijk. Daarnaast zal ik de input van forensische bevindingen zoveel als mogelijk meenemen in beleidsinitiatieven.

OD 5.3 Samenwerken en kennis delen

Omdat de afdekking die Audit Vlaanderen kan realiseren in verhouding tot de omvang van de werkterreinen eerder beperkt is, moet gezocht worden naar hefboomen om de doelstellingen van een beter werkende overheid te realiseren. Het unieke beeld dat Audit Vlaanderen vanuit de audits heeft op het functioneren van en de risicobeheersing bij onze lokale besturen, laat toe om de impact van het auditwerk sterk te verbreden. Vanuit efficiëntie-oogpunt is het bovendien noodzakelijk de inspanningen van de verschillende actoren op elkaar af te stemmen.

Als minister ondersteun ik de hefboomen die Audit Vlaanderen kunnen helpen om de impact van het auditwerk te verhogen. Ik zal de resultaten uit audits meenemen in mijn beleid en mijn collega-ministers aanmoedigen om hetzelfde te doen. Via het jaarlijkse overleg van de kern van de Vlaamse Regering met de voorzitter van de auditcomités kunnen de belangrijkste globale vaststellingen en adviezen besproken worden.

Daarnaast zal ik inzetten op de samenwerking met andere actoren om de kennis en expertise over organisatie- en risicobeheersing te versterken. Bij de lokale besturen kan de samenwerking met partners zoals het ABB, VVSG en VVP hiertoe bijdragen.

Naast Audit Vlaanderen zijn er ook nog enkele audit- en controleactoren actief binnen het werkkterrein van de lokale besturen. Het gaat dan bv. over andere interne auditdiensten (bv. bij stad Antwerpen en Gent of Audio) of controle- en handhavingsactoren (bv. zorginspectie, POD Maatschappelijke Integratie,...). Als minister zal ik de samenwerking tussen die diensten stimuleren, met respect voor ieders verantwoordelijkheid. Een goede samenwerking draagt immers bij aan een efficiënte inzet van overheidsbrede auditcapaciteit

VII. LIJST MET AFKORTINGEN

ABB: Agentschap Binnenlands Bestuur
AFM: autofinancieringsmarge
AVG: Algemene Verordening Gegevensbescherming
BBC: beleids- en beheerscyclus
BBP: bruto nationaal product
CRT: Cyber Response Team
DGUM: Directors-General Urban Matters
DLB: Decreet over het lokaal bestuur
EU: Europese Unie
EVRM: Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens
GSM: Gemeente- en Stadsmonitor
KCVS: Kenniscentrum Vlaamse Steden
LBLOD: Lokale Besluiten als Gelinkte Open Data
LEKP: Lokaal Energie- en Klimaatpact
LIVC: Lokale Integrale Veiligheidscel
LIVC-R: Lokale Integrale Veiligheidscel inzake Radicalisme
MJP: Meerjarenplan
NIS2: Network and Information Security directive, of NIS2-richtlijn, is de opvolger van de NIS-richtlijn
OCMW: Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OD: operationele doelstelling
SD: strategische doelstelling
SDG's: Sustainable Development Goals
UAEU: Urban Agenda for the European Union
UDG: Urban Development Group
VCDV: Vlaams Centrum voor Digitale Veiligheid
VITO: Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VLAIO: Agentschap Innoveren en Ondernemen
VLEVA: Vlaams-Europees verbindingagentschap
VLM: Vlaamse Landmaatschappij
VLOCA: Vlaams Open City Architectuur
VVSG: Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
VVP: Vereniging van Vlaamse Provincies

VIII. REGELGEVINGSAGENDA

1. Nieuwe en belangrijke wijzigingen van Vlaamse decreten ter uitvoering van het Vlaams regeerakkoord

Programmadedcreet bij de begroting 2020 van 20 december 2019

Omschrijving: artikel 22 tot en met 25 van het programmadedcreet 2020 worden gewijzigd in uitvoering van de afspraak uit het regeerakkoord om de dotatie open ruimte te versterken om een aantal typische uitdagingen voor het platteland aan te pakken.

Voor het overige afhankelijk van decreetevaluaties (zie punt 2).

2. Decreetevaluaties ter uitvoering van het Vlaams regeerakkoord

Decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur

Omschrijving: de organieke regelgeving over de installatie van de gemeentelijke organen zal geëvalueerd worden met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen van 13 oktober 2030.

Provinciedecreet van 9 december 2005

Omschrijving: de organieke regelgeving over de installatie van de provinciale organen zal geëvalueerd worden met het oog op de provincieraadsverkiezingen van 13 oktober 2030.

Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 en Digitaal Kiesdecreet van 25 mei 2012

Omschrijving: de kies regelgeving zal geëvalueerd worden met het oog op de over de lokale en provinciale verkiezingen van 13 oktober 2030.

Decreet van 15 juli 2011 houdende vaststelling van de algemene regels waaronder in de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest periodieke plan- en rapporteringsverplichtingen aan lokale besturen kunnen worden opgelegd

Omschrijving: het Planlastendecreet van 15 juli 2011 zal geëvalueerd worden met het oog op een herwaardering van de principes en de filosofie ervan.

Decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten

Omschrijving: het Eredienstendecreet zal geëvalueerd worden met het oog op een modernisering en een betere samenwerking tussen de Vlaamse overheid, de erkende erediensten en de lokale besturen.

Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen van 22 oktober 2021

Omschrijving: de toepassing en de doeltreffendheid van het Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen zal geëvalueerd worden.

IX. METADATAFICHE INDICATOR

g

1. De verhouding tussen algemene en specifieke financiering

Benaming	De gemeentelijke ontvangsten uit de algemene financiering tegenover die uit de specifieke financiering.
Soort indicator	Effectindicator
Berekeningswijze	De ontvangsten die de gemeenten en OCMW's geboekt hebben op MAR 7400/4 voor de algemene werkingssubsidies en op MAR 7405/9 voor de specifieke werkingssubsidies, ongeacht welk overheidsniveau die subsidies heeft toegekend.
Bron	ABB (digitale rapportering van de gemeenten over hun jaarrekening)
Meetfrequentie	Jaarlijks op basis van de recentste beschikbare jaarrekeningcijfers
Kwaliteitsbeoordeling	De indicator is niet formeel door de VSA, andere overheden of externen 'gecertificeerd'. De VSA gebruikt de BBC-data, waarop de berekening van de indicator gebaseerd is wel in publicaties op haar website. De jaarrekeningen van de lokale besturen zijn ook onderworpen aan het goedkeuringstoezicht van de Vlaamse overheid. De rekeningen worden alleen goedgekeurd als ze een waar en getrouw beeld geven van de uitgaven en de ontvangsten van het lokaal bestuur.
Reeds gebruikt in andere documenten	BBT BO 2024 Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid en Audit Lokale Besturen